

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 188,
1939. augusztus 22., kedd.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă nr. editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. in Reg. PHL Perioada nr. 10/1-1938. Tr. Arad.

Orvosolja-e az új törvény az állampolgárság körüli bajokat?

Írta: **Dr. BALOGH ARTHUR**

A lapok ismertetéseket hoznak a folyó évi július 27-én kelt rendeletéről, amely az állampolgárság megszerzésére és elvesztésére vonatkozó folyó évi január 19-iki törvénynek némely rendelkezéseit kiegészíti, illetve módosítja. Az utóbbi idézett törvény 62. cikkének most módosított szövegét úgy állították oda, mint amely az állampolgárság körüli régóta hangoztatott panaszokat most már egyszer mindenkorra orvosolná. Ha így volna, ennek valóban örülni kellene, mert az állampolgársági lajstromokból tudvalevőleg igen sokan maradtak ki a jelentkezés elmulasztása folytán, már pedig román állampolgárnak csak az számít, aki a lajstromokba felvételre. Az állampolgárság hiányának igen nagy hátrányai vannak lévén ez az alapja a polgári jogok legtöbbjének, az összes politikai jogoknak és sok magánjognak. Az ügy tehát eléggé fontos arra, hogy szorosabban megvizsgáljuk, tényleg bekövetkezett-e az új törvénnyel az állampolgárságnélküliekre a kérdésnek végleges, kedvező elintézése, vagy pedig az orvosolást korainak kell tartanunk.

Az állampolgárság tekintetében felmerült nehézségek abból állottak elő, hogy ebben a kérdésben eltérő rendelkezéseket foglal magában a román kisebbségi szerződés, másfelől a trianoni békeszerződés. A kisebbségi szerződés az állandó lakást, továbbá a Romániához csatolt területeken állandóan ott lakó szülöktől való születést, illetve a román területen való születést veszi alapul (3. 4. és 6. cikkek.) Ezzel szemben a trianoni békeszerződés úgy rendelkezik, hogy minden személy, aki községi illetőséggel bír egy oly területen, mely az egykori osztrák-magyar monarchiának részét képezte, megszerzi annak az államnak állampolgárságát, amely az illető területen a szuverenitást gyakorolja (61. cikk). A magyar béke-delegáció, mintha nontosan előrelátta volna a bekövetkező nehézségeket, a községi illetőségeket az állandó lakhellyel kívánta helyettesíteni, de kívánságának a békekonferencia nem tett eleget.

Az 1924. február 24-iki első román állampolgársági törvény nem a kisebbségi szerződéshez, hanem a békeszerződéshez igazodott. E szerint a Romániához csatolt területeknek lakosai akkor nyerték el a román állampolgárságot, ha november 18-án (december 1-én) ezen a területeken illetőséggel bírtak. (65. cikk.) A nehézségek azután abból állottak elő, hogy sokan nem tudták illetőségiüket kimutatni. A kimutatásokba való utólagos felvételre több ízben kintüzték határidőt, de azokból még így is igen sokan kimaradtak.

Nézzük már most, vajon a most megjelent új törvény valóban elhárítja-e azt a nehézséget, hogy sokan nem tudták igazolni községi illetőségiüket, vagyis ezek ennek igazolása nélkül bekerülhetnek-e az állampolgársági lajstromokba.

Az új törvényben az 1939. január 19-iki törvénynek 62. cikke újra van szövegezve. Ennek az új szövegnek első mondatja szóról-szóra meg-egyezik a most idézett törvénynek első mondatával. Szól pedig ez a következőképpen: „A csatolt területek lakosai az átszatolás folytán román állampolgárok a békeszerződésben előírt feltételek mellett, úgy ahogy ezen feltételeket magyarázta és alkalmazta az 1924. évi február 24-iki, az állampolgárság megszerzésére és elvesztésére vonatkozó törvény.” Ezután az 1939. január 19-iki törvény így folytatja: „Azok, akik nem töltötték be az 1924. évi február 24-iki törvény által előírt feltételeket, úgy tekintendők, mint akik lemondottak a román állampolgárságról, úgy ahogy a békeszerződés rendelkezései és az általános

rendelkezések intézkednek.” Ellenben az új törvényben folytatólag ez áll: „Azok, akik különböző okokból nem tettek eleget idejében a román állampolgárság megszerzésére és elvesztésére vonatkozó 1924. évi február 24-iki törvény követelményeinek, a jelen törvény kihirdetésétől számított három hónapon belül kérhetik beiratásukat az állampolgársági lajstromokba.” A beiratásokat — mondja folytatólag az új törvény — a lajstromok felállításakor illetékes primáriák fogják eszközölni, az érdekeltek kérésére, akiknek bizonyítani kell, hogy az egyesülés óta és kérésük előterjesztéséig nem nyertek semmiféle más állampolgárságot.”

Amint látniuk, itt nem mondja az új törvény, hogy az érdekelteknek igazolniuk kell községi illetőségiüket. Ebből arra lehetne következtetni, hogy csak az a feltétel, hogy nem nyertek más állampolgárságot és ez esetben beírhatók a lajstromokba. Ennek azonban ellene mond az 1939. január 19-iki törvény 62. cikke új szövegezésének egész fentebb idézett része, ahol mindenütt az 1924. február 24-iki törvénynek az állampolgárság megszerzésére vonatkozó feltételeiről és

követelményeiről van szó. Már pedig ennek a törvénynek 56. cikke (1. pont) az 1918. november 18-án (december 1-én) birt itteni illetőséghez köti az állampolgárságot. Mi tehát mindennek az eredménye? Az, hogy az új törvény nem mentesít az illetőség igazolása alól, amint hogy azt eddig is mindig kívánták. Helyes törvénymagyarazat mellett nem lehet más eredményre jutni, mert ha az új törvényben el akartak tekinteni az illetőség igazolásától, azt világosan ki kellett volna mondani. Ezt azonban nem tették. Az igazságügyi miniszter is a törvény végrehajtására a fent kifejtett értelemben intézkedett.

Az új törvény ezek szerint csak azokon segít, akik igazolni tudják községi illetőségüket, de ezt eddig nem tették, az újabb és újabb terminusokon nemtörődésből, hanyagságból nem jelentkeztek illetőségi bizonyítványukkal a lajstromokba való beírásra. Nem segít ellenben azokon, akik nincsenek abban a helyzetben, hogy a kritikus időponthoz itten birt illetőségüket bizonyítani tudják. Az illetőséget a községekről szóló 1886. évi XXII. magyar törvény rendezte. Ennek értelmében 1918. december 1-én azoknak volt illetősége valamely községben, akik ezen időpontig legalább négy éven keresztül állandóan az illető községben laktak és a községi terhekhez hozzájárultak. Egészen bizonyos, hogy ennek igen sokan nem tudtak megfelelni és így nem volt községi illetőségük. All ez mindennek előtt az alsóbb néposztályba tartozókra, mint városi, mezőgazdasági munkások és más hason-

Új világpolitikai fordulat:

Gazdasági szerződés jött létre Németország és a szovjet között

Kétszázmillió márka német áruhitel száznyolcvanmilliónyi elsőrendű szükségleti oljkért. A Fekete tengeren és a Dunán szállítja el Németország a lekötött árukat

Moszkva. A vasárnap megkötött német-szovjet orosz kereskedelmi egyezményről a következőket jelentik: Németország a Szovjet számára kétszáz millió birodalmi márka áruvásárlási hitelt szavazott meg, amelyet Oroszországnak hét év alatt öt százalék kamatozás mellett kell visszafizetnie. A kétszáz millió márka áruhitel csakis ipari termékekre vonatkozik és kizárja a hadianyagszállítást. Németország ezzel szemben száznyolcvan millió márkáért árut vásárol a Szoviéttől, elsősorban természetesen petróleumot, benzint, prémeket és gabonát. Az áruszállítványokat német hajókon szállítják el Szovjetországból. A szállítás a Fekete-tengeren történik a Duna torkolatáig. Onnan az árucikkeket dunai vontatógőzösökre rakják, majd Románián és Magyarországon keresztül a Dunán szállítják Németországig.

Az olasz fővárosban nagy meglepéssel fogadták a német-orosz gazdasági tárgyalások sikeres befejezéséről szóló híreket. A lapok feltűnően közlik a megállapodás hírét. Moszkvai jelentések szerint az „Izvestija” és a „Pravda” vezércikként szentelnek ennek az eseménynek. Hangsúlyozzák, hogy a szerződés mindkét országra számára kedvező és a két állam között létrejövő összeköttetés fordulópontot jelent a közöttük lévő viszony szempontjából.

Kopenhágai jelentés közli, hogy a dán sajtó is nagy cikkeken számol be a német-orosz gazdasági megállapodásról. A Berlineske Tidende megjegyzi, hogy miáltal Anglia hosszú tárgyalásokat folytat Moszkvával a politikai megegyezés dolgában, a németek voltak azok, akik kedvezőbb eredményeket értek el és eddig jóval több,

mint Angliának kilátásai lehetnének a megegyezésre.

Svédországhoz is feltűnést keltett a Berlin-Moszkva között létrejött egyezmény. Az erről szóló híreket a lapok, mint a nap főeseményét közlik. A Svenska Dagblad a következő címen közli az eseményről érkezett híreket: Kereskedelmi egyezmény jött létre Berlin és Moszkva között, éppen a feszültség idején.

Itt írjuk meg, hogy hétfőn délelőtt, háromnapos szünet után, ismét folytatják az angol-francia-szovjet katartai tárgyalásokat. A Jour tudósítja megállapítja, hogy a vezérkari megbeszélések ugyanolyan nehézségekbe ütköznek és ugyanolyan lassan haladnak, mint a politikai tárgyalások. A lapok szerint semmi alapja nincs annak a híresztelésnek, hogy a vezérkari megbeszélések befejezés előtt állanak.

Az olasz kormány hivatalos közlönye, a „Relazioni Internazionali” érdekes cikket közöl, melyben a jelenlegi politikai helyzetet vizsgálják behatóan.

— Nem valószínűtlen — írja a lap — hogy a moszkvai kormány, hármennyre is csodálatos lenne, komolyan foglalkozik a Németország felé való közeledés gondolatával.

A Havas távirati iroda tudósítja a fenti megállapításból kitűnőül hozzáfűzi még azt is, hogy Lengyelországot éppen annyira fenyegetik az oroszok mint a németek.

Berlinből jelentik: A német lapok behatóan foglalkoznak a megkötött orosz-német kereskedelmi egyezményvel. A Völkischer Beobachter részletesen ismerteti az egyezmény szövegét és rávilágít a megállapodás nagy jelentőségére.

lők. A négy évig tartott háború is sok családnak a lakhelyváltozását idézte elő.

Világos az elmondottakból, hogy az új törvény sem hozta meg az állampolgársági kérdések sok ezer magyar nemzetiségű romániai lakost érdekítő kedvező megoldását. Ez csak az 1924. február 24-iki első állampolgársági törvénynek olyan módosításával lenne elérhető, amely az 1918. december 1-én a csatolt területeken birtokosági illetőségtől egészen eltekintve és román állampolgároknak ismerné el mindazokat, akik a trianoni békeszerződés aláírásának időpontjában, tehát 1920. június 4-én, állandóan a csatolt területeken laktak és azóta is itt laknak, ugyancsak azokat, akik a csatolt területeken születtek állandóan ott lakó szülőktől és azóta is ott laknak. Csak egy ilyen értelme rendezés volna az egyszerűen az állam-

polgárság körüli mizériáknak, erre a kisebbségi szerződésnek megfelelő rendezésre kellene tehát törekedni.

Hírlapi közlés szerint dr. Soós István képviselőnek az az emlékirata szolgált alapul az új rendezésre, amelyet nevezett a Magyar Népközlöny elnökének átadott és amelyet azután a kisebbségi miniszter elé terjesztettek. A javasolt megoldás szerint utólagos beíratásukat a listákba kérhetik azok, akik igazolják azt, hogy 1918. december 1-én a mai Románia területén községi illetőséggel bírtak, valamint azt, hogy azóta nem optáltak semmiféle más állampolgárságra. Az új törvény tényleg e két feltételhez köti az állampolgárság utólagos elismerését. De éppen ez, nevezetesen a községi illetőség igazolásának a megkövetelése a baj. A javasolt megoldás nem oldja meg a kérdést.

Használjon kizárólag alkálikus ásványvizet LITHINES VICHY TILLAT

porokkal, melyek a Vichy-franciaország medencéből származó sókat tartalmazzak.

fantasztikus kommentárkkal kísérte ezt az utazást, szükségessé vált, hogy a budapesti francia követ felkeresse Teleki miniszterelnököt. Francia politikai körök nagyobb derűlátással itélik meg a helyzetet azok után a nyilatkozatok után, amelyekkel Teleki miniszterelnök tegnap a francia követ előtt. A miniszterelnök ugyanis kijelentette, hogy Csáky utja tisztán informatív jellegű és az nem jelent semmiféle tárgyalások megindulását.

Visszaérkezett Olaszországból a magyar külgügyminiszter

Magyarország megőrzi semlegességét egy háború esetén
Megindult a diplomácia felderítő munkája

Budapestről jelentik: Csáky István gróf magyar külgügyminiszter szabadságáról visszaérkezett Budapestre és hétfőn reggel átvette a külgügyminiszterium vezetését. A magyar külgügyminiszter legutóbbi látogatásait a külföldi nagy lapok még mindig érdeklődéssel magyarázzák. Az olaszországi „Stampa” és a „Regime Fascista” szintén kiemeli azt a nagy érdeklődést, amellyel Csáky gróf utazásait diplomáciai körök kísérték. Megjegyzi a lap, hogy Budapesten is nagy kíváncsisággal figyelték a magyar külgügyminiszter római utazását, mert úgy tudják, hogy a döntés a mai súlyos helyzetben ismét a Duce kezében van. A Lavoro Fascista azt írja, hogy egyes angol lapok Csáky gróftól „Középeurópa titokzatos emberének” nevezték el. A lap érthetetlennek tartja ezt az elnevezést, amit azért adtak neki, mert Ciano gróffal és Mussolini-vel tanácskozott. Az olasz lap szerint onnan van ez a nagy érdeklődés, mert a „demokrata” hatalmak nem tudták kiterjeszteni biztonsági garanciájukat Magyarországra is.

Az Agence Radio három pontja „háború esetére”

Az Agence Radio szerint az a javaslat, amely háború esetére is rendezni kívánja Németország és Magyarország egymáshoz való viszonyát, a következő pontokból állna:

1. Magyarország esetleges háború kitörése esetén megőrizné szigorú semlegességét.
2. Magyarország Németországnak éllemlisz-

reket és hadianyaggyártásához szükséges félgyarmányokat szállít.

3. A magyar—lengyel határ teljes lezárása.

Katonai szövetség megkötése tehát nem szerepel a tervezetben. Ezeknek a híreknek valódiságát természetesen nem lehetett ellenőrizni.

Róma. Mussolini miniszterelnök lapja Csáky római látogatásával kapcsolatban azt írja, hogy a magyar külgügyminiszternek nem azért kellett Rómába menni, hogy Mussolini közbenjárását kérje Hitlerrel, mert hiszen Csáky külgügyminiszter egyformán grata persona Berlinben és Rómában. Magyarországnak nincs szüksége arra, hogy bármiféle politikai tervére támogatást kérjen Berlinből, vagy Rómától. Magyarország együttműködése a tengelyhatalmakkal, különösen az antikomintern államok közé való belépése óta, olyan szoros és bensőséges, hogy a megbeszélések csak azokat a taktikai problémákat érintették, amelyek a jelenlegi nemzetközi helyzetből adódnak. A Corriere della Sera visszautasítja az angol—francia híreket és rámutat arra, hogy Magyarország olyan szövetségi és barátsági viszonyban él a tengely másik két államával, mint még sohasem.

A francia követ kihallgatása a magyar kormányelnöknél

Páris. A Rompress Távirati Iroda Budapestről a következőket jelenti: Miután Csáky gróf római utazásáról és annak okairól hiányzott minden pontos értesülés és a nemzetközi sajtó különben is

A bübös fogszor

Írta: J. AD. ARENNES

— Előző este egy szép kis folyó partján ütöttük fel sátrainkat. A fatörzsek közül oda-csillogott a víz és csobogása hüvösséget ígért. De hiába, mert a trópusok éjszaka fullasztóan meleg volt. Ugy döglöttünk le, mint a barmok...

— De Hubert! — szólt közbe a szomszéd szobából nagymama, aki úgy találta, hogy Hubert bácsi túlságosan erőteljesen fejezi ki magát.

Hatan fiuk ülték körül Hubert bácsit és hallgattuk, amint élményeiről mesél. Hubert bácsi, aki életét utazgatással töltötte el és festőállványával a hátán bejárta az egész világot, a nagy kalandot, az élményeket, a messi és csodálatos világot jelentette számunkra és lestük minden szavát, amint skorbutól fogatlan szájjal mesélt.

— Másnap hajnalban — folytatta Hubert bácsi — ki akartam használni a még elviselhető mérsékletet és felültem egy pirogra, amelyet bensülött szolgálk egyiké még múlt este készített. A fűszárvizű, csendes folyású folyón néhány evezőcsapással átértem. Kis öblöt találtam a tulsó parton. Egyszerre észrevettem, hogy néhány szikla lassan megindul a part felé: rögtön tudtam, hogy néhány hűsítő krokodilnak keltemmel fel figyelmét és étvágyát. Nem izgatott a dolog. Igaz, hogy csak a késem volt nálam, de egy fűtyentés és a táborból előjönnek embereink és néhány jól irányzott lövés majd elkergeti a bestiákat.

— Felállítottam tehát állványomat és rajzolni kezdtem. Gyorsan dolgoztam, mert ha a nap feljebb emelkedik, elviselhetetlenné válik a hőség. És mint dolgoztam egyszerre furcsa dolog történt:

valami csak elsuhan arcom és az állvány között. Elkaptam a fejem: egy nyilvessző volt, amely pengve állt meg egy fatörzsben. Mindjárt egy másodikkal, egy harmadikkal, negyedik és ötödikkal következett. Valamennyit hallottam elsüviteni és éreztem arcomon, nyakamon a szelét. Az öserdőben mindenemü meglepetés nagyon kellemetlen. Hiába bámultam a sűrűbe, a fák és bokrok áthatolhatatlan szövedékében nem vettem ki semmit. Elégé ismertem már ahhoz a bensülöttek, hogy tudjam: egyetlen megdöglött mozdulet és el vagyok veszve. Meg kellett őriznem hidegvéremet.

— Rövid háború után kiszámított lassúsággal és nyugalommal a fához léptem, amelybe a nyilvesszők furódtak és egymásután kihúztam őket. Az ég felé emeltem a nyilakat, mintha titokzatos szellemet akartam volna a merénylet tanujánul hívni, azzal sorra beüttem őket a földre a festőállvány körül. Visszaültem tábori székre. A hideg veríték gyöngyözött a hátamon. Mondanom se kell, hogy nem a melegtől. Arra számítottam, hogy a hókuszpókusz és az a tény, hogy titokzatos, számukra érthetetlen foglalatosság közben leptek meg, benyomást fog gyakorolni a bensülöttekre.

— Számításomban nem csalódtam, mert több nyilvessző nem érkezett. A négerek haboztak. Legelőször egy darabig. Hirtelen megnyiták a bokrok és a harci diszbe ölézött fertelmes emberek egymásután előléptek és mintegy husz lépés távolságban félkör alakban felálltak körülöttem. Egy pillanatra farkasszemű néztünk. Ekkor egyikük, aki alighanem a főnök lehetett, felemelte iját. Nem habozhattam tovább, tennem kellett valamit. Csodálatos ötletem támadt.

— Lassan, nagyon lassan szájamhoz nyúltam

és kiemeltem két hamis fogsoromat. Kinyújtottam kezem és feléjük tartottam a két fogsort. Ugyanekkor éleset fűtyentettem: ez volt a megbeszélésjel, amelynek értelmében segítséget kértem a táborból. Egy pillanat múlva már hallottam is, amint a folyócska tulsó partja megélt. Ezzel az előre nyújtott kettős fogsorral kezemben lassan léptekkel elindultam a bensülöttek felé.

— Dermedten figyeltek rám. Sírí csend volt. Nem hallatszott más, csak a két fogsor csattogása. A bensülöttek megbabonázva nézték a csodát. Földöntúli hatalmam nyilvánvaló volt. Arról még se szó sem hallottam, hogy valaki kiemelte állkapcsát és kezében tartott fogaitval harapjon belé a dobozatába és azután egye csak meg, miután előbb — távolról — alaposan megrágta.

— Jean-Paul, ha majd leszoksz a körömrágásról, megmutatom azt a rajtot, amit ott készíttettem. De hogy folytassam: nem hazudok. Térdre borultak valamennyien és imádni kezdtek. Mit lehet tudni, hátha szemem valódi villámok szórására képes és nyálam árasztja a folyókat? De én nem vagyok rossz szellem: nagy békét kötöttünk azonnal. Estére a derék négerk ezüstkarperceket és egy kis aranytálcát hoztak nekem ajándékba és mivel igazságos vagyok, kaptak cserébe egy doboz gyufát. Örök hálára köteleztem a főnököt egy levegő rummal: legszebb három lányát küldte el hozzám másnap elismerése jeléül...

— Hubert! — hangzott újra nagyanya hangja: a szomszéd szobából.

— Hidd el, Hortense — kiáltott vissza Hubert bácsi, akit nem lehetett olyan könnyen elhallgaltatni — te a száz kilóddal és saját fogsoroddal magát a főnököt is megkaptad volna!

Fontos minisztertanács kedden Londonban

Hét pontból álló jelentést terjeszt a minisztertanács elé Chamberlain
Közvetlen lengyel—német tárgyalásokat szorgalmaz a Szentatya

Páris. A francia lapok megállapítása szerint a nemzetközi helyzet változatlanul súlyos. Valószínűnek tartják, hogy az angol kormány a közeljövőben a francia kormánnyal együtt hivatalos tájékoztatóban ismerteti a danzigi kérdésben elfoglalt álláspontját. A Jour londoni jelentése szerint célszerű lenne, ha az angol kormány az angol—lengyel szerződés megkötése alkalmából tenné közzé ezt a nyilatkozatot. A Petit Parisien úgy tudja, hogy az angol és francia kormányok végleg döntöttek már a danzigi kérdésbeni magatartásukról.

Chamberlain angol miniszterelnök és felesége hétfőn reggel háromnegyed 8 órakor visszaérkezett nyaralásából Londonba. A miniszterelnök egy nappal előbb jött meg a fővárosba, mint ahogyan azt tervezte. Halifax külügyminiszter, aki az utóbbi napokat hírtökén töltötte, szintén megérkezett az angol fővárosba. Ugyancsak megérkezett az angol fővárosba Hore Belisha angol hadügyminiszter is, aki a francia Rivierán üdült. Chamberlain hétfőn délelőtt kihallgatáson fogadta Halifax lord külügyminisztert. A miniszterelnök hosszasan tanácskozott vele a nemzetközi kérdések összességéről. Ugy tudják, hogy holtan a főbb minisztériumok vezetői tanácskozással ülének össze.

A keddi tárgyalások hét pontja

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök hétfőn három és fél óráig tartó kihallgatáson fogadta Halifax külügyminisztert, akivel részletesen megbeszélte a keddi minisztertanács elé terjesztendő jelentését. Beavatott körök szerint a minisztertanács elé terjesztendő jelentés hét pontból áll. Ezek a következők:

1. Burghardt, danzigi népszövetségi főbiztos jelentése.
2. A német—szlovák katonai egyezmény ügyének ismertetése.
3. Neville Henderson berlini angol nagykövet Salzburgból küldött jelentése.
4. Csáky István gróf magyar külügyminiszter Ribbentrop német és Ciano olasz külügyminiszterekkel történt tárgyalásairól szóló értesülések közlése.
5. Lengyelországi jelentések.
6. Az angol—orosz katonai megbeszélések eddigi eredményének ismertetése.
7. A pápa béke-követeléseiről szóló beszámoló.

Halifax külügyminiszter után Sir John Simon kincstári kancellár, majd Samuel Hoare belügyminiszter keresték fel az angol miniszterelnököt, akivel ugyancsak hosszasan megbeszélést folytattak. A délutáni órákban Greenwood képviselő, a munkáspárt alelnöke tett látogatást Chamberlainnél, akivel fél óra hosszat tanácskozott.

A pápa béke-követelést küldött Varsóba

Páris. A francia sajtó nagy figyelmet szentel azoknak a híreknek, amelyek a pápa békeköveteléseiről szólnak. A Matin szerint a Szentatya magasrangú főpapot küldött Varsóba. A főpap üzenetét vitt a varsói pápai nunciushoz azzal az utasítással, hogy azt továbbítsa a lengyel kormányhoz és a danzigi népszövetségi főbiztoshoz. Ezzel együtt a berlini pápai nuncius is utasításokat kapott a pápától. Politikai körökben úgy tudják, hogy a pápának az az óhaja, hogy Lengyelország és Németország között közvetlen tárgyalások induljanak meg.

Befejezte szlovákiai hadműveletét a német hadsereg

London. Pozsonyból érkezett jelentés szerint a Times arról számol be, hogy két német hadtest befejezte Szlovákia területén való átvonulását. A német katonaság a Kárpátok keleti részében helyezkedett el.

A Szlovák Távirati Iroda határozott hangú cáfolatot adott ki egyes külföldi lapjelentésekkel szemben, amelyek szerint Pozsonyt német csapatok szállták meg és ott bevezették a katonai diktatúrát. A távirati iroda azt is cáfolja, hogy a Vág völgyében német katonai csapatok felvonulása történt volna.

A Visztula folyón átvezető új hidat tegnap átadták a forgalomnak. Ez a hid közvetlenül összeköti Danzigot Kelet-Poroszországgal. Az új hidat erős katonai osztag őrzi. Ezen a hidon át huszonhat tehergépkocsi érkezett, amely fegyvereket és hadianyagot hozott a danzigi német nemzetőrségnek. Egy angol újságíró a német Gestapo tagjai letartóztatták az új hidon. A Times munkatársa kijelentette, hogy az új hid megnyitására tudósítást akar lapjának

küldeni. A danzigi rendőrség azonnali hatállyal kiutasította az angol újságírókat és áttette a lengyel határon.

A belga sajtó a román magatartásról

Brüsszel. (Rador.) A belga lapok Románia külpolitikai magatartásáról írva leszögezik Románia azon elhatározását, hogy fegyverrel is megvédi függetlenségét és határait.

Bensőséges szeretettel ünnepelték hivei Frint Lajos aradi evangélikus püspököt

Az aradi magyar evangélikus társadalom nagy családi ünnepe — Dr. Palágyi Jenő főgondnok üdvözlő-beszéde — Az aradi unitárius egyház-község tisztelői áldottsága az evangélikus egyházió névünnepe

Az elmúlt vasárnap a legmelegebb ünneplésben részesítették az aradi magyar evangélikus egyház legfőbb lelkipásztorát: Frint Lajos püspököt, akinek névünnepe tartotta meg az evangélikus hivek, a barátok, ismerősök és tisztelők tömege. Délelőtt 11 óra után, amidőn az ünnepélyes istentisztelet lezajlott, minden evangélikus hitbuzgalmi és társadalmi egyesület és az egyház vezetősége szinte teljes számban megjelent Frint püspök Luther-téri lakásán, ahol a hivatalos üdvözlések elhangzottak. Az evangélikus egyház nevében dr. Palágyi Jenő főgondnok fejezte ki jókívánságait és tolmácsolta az egyház minden tagjának ragaszkodását:

— Mint egy nagy család tagjai jöttünk el, — mondotta dr. Palágyi főgondnok, — hogy üdvözölhessük lelkiatyánkat, aki annyi évtizeden keresztül részesítette lelki áldásaiban az egyház minden tagját. — Nincs olyan evangélikus család, ahol valamilyen formában ne nyilatkozta volna ki Frint püspök az ő lelki áldásait és szívének átfogó meleg szeretetét. Ennek a szeretetnek a viszonzására jöttek el most ide az egyház tagjai, hogy jókívánságaikat kifejezhessék és még hosszú, áldásdus munkát, lelkipásztorkodást kívánjanak a lelkiatyának...

Dr. Palágyi Jenő beszéde után Nagy Imréné, báró Bedeus Zelma az aradi evangélikus Nőegylet nevében köszöntötte a női szívet minden melegével és átnyújtott egy gyönyörű virágcsokrot.

Frint Lajos szuperintendens mélyen meghatódott hangon mondott köszönetet a meleg ünnepelésért és válaszában hangsúlyozta, hogy amit az egyház részére tehetett, azt csak a mindenható Isten segítségével tehet. Az aradi evangélikus egyház elmúlt 58 éve mindenkor a béke és az egymás iránti szeretet jegyében telt el.

Az aradi unitárius egyházközség, amelyet a bensőséges tiszteltetés és a protestáns testvéri szellemen gyökeredző hála régi szálai fűznek úgy Frint Lajos evangélikus püspök tiszteletreméltó személyiségéhez, mint a vezetése alatt álló egyházközséghez, amely szeretettel nyújt otthont az unitárius hitélet számára, külön küldöttségben jelent meg, az egyház vezetőjének bensőséges ünnepén. Nagy Zoltán arad—temesvári unitárius lelkész az egyház, Sz. Jakab Géza, az Aradi Közlöny felelős szerkesztője, az unitárius egyházközség gondnoki minőségében a világi hivek együttérző öröme: tolmácsolta, míg az unitárius presbitérium részéről Buzogány Márton kebli tanácsos üdvözölte

Egybehívják a szlovák nemzetgyűlést

Pozsony. Lapjelentések szerint a közel napokban összehívják a szlovák nemzetgyűlést, amely dönteni fog a kormány hatáskörének és jogkörének kiszélesítéséről. Minden valószínűség szerint ez alkalommal döntenek a köztársasági elnök személyének kérdésében is. Tiszóval akariák betölteni az elnöki tisztséget, a miniszterelnök pedig Tuka lesz. Durcsánszki külügyminiszter benyújtja lemondását. Arról még nem döntöttek, ki lesz az utódja.

Zavartalan Danzig élelem és hadiszerezellátása

Varsó. (Rador.) A lengyel kormány és a danzigi hatóságok három hónappal meghosszabbították azt a szerződést, amely a szabad városnak lengyel élelmiszerekkel való ellátását szabályozza. Hangsúlyozzák, hogy a szerződés meghosszabbítása normális folyamat és abban semmiféle politikai tendencia nincsen.

Lengyel—német bank-háborúság

Varsó. A Havas iroda jelentése szerint a német államrendőrség ma elrendelte az összes sziléziai lengyel bankok bezárását, egyben pedig elkobozta az intézményeknél és magánszemélyeknél található lengyel pénzvonalakat.

A Havas iroda jelenti: A hatóságok rendelkezésre házkutatást tartottak több német pénzintézetnél, amelyek nagymennyiségű csiist valutát vásároltak és azt Németországba csempészték. Letartóztatásba került a német kereskedelmi és ipari bank igazgatója és pénztárosa.

Frint püspököt, aki a protestáns testvéregyház aradi vezetőinek meleg, meghatott szavakkal mondott köszönetet a figyelemért.

Miután az ősz püspök köszönő szavai elhangzottak, számosan fejezték ki személyesen is jókívánságaikat. A jelenlévők közül a következők neveit sikerült feljegyezni: Fiedler Imre ny. őrnagy, Guld Emil bankigazgató, Schaffer Richard gondnok, Matusik Márton tanár, Nagy Imre igazgató, dr. Abafy Aurel ügyvéd, Ábrány Dezső, Schaffer Géza, Filadelfi Adolf, Bartoli András, Zalay Sándor, Barti János, Teiki Mihály, Weichelt Oszkár, Liszka Pál, Buzogány Mártonné, Schaffer Gézané, Korom Györgyné, Korom Erzsébet, Páll Jenőné és még sokan mások.

Katonai ellenőrzés alá kerülnek a nemzetvédelem célját szolgáló cikkeket forgalomba hozó vállalatok

Bucurestiből jelentik: Minisztertanácsi napló alapján a nemzetvédelmi minisztérium augusztus 25-től kezdődőleg katonai ellenőrzés alá vont minden olyan üzletet és ierakat, amely a nemzetvédelem célját szolgáló cikkeket termel, vagy raktáron tart.

A jelenlegi áruraktárt katonai bizottság feltárja veszi. A feltárazás és katonai ellenőrzés a nemzetvédelem célját szolgáló cikkeket intenzívebb gyártásának céljából történik, hogy ily módon a hadsereg igényeit kielégíthessék.

URANIA Tel.: 12—32. Ma utoljára!

I. Molnár Ferenc nagyszerű vigjátéka

„A nagy szerelem”

II. Jeanette Mac-Donald és Nelson Eddy legkedveltebb filmje

„Nyugat leánya” („Senorita”)

5-től folytatásig.

Végy:

1 egy édes kislányt,
1 elkényeztetett fiú kát,
1 léha milliommós,
1 szemtelen soltört,
1 külön mamát,
1 hülye inast,
keverd össze és kész

CONSTANCE BENNETT

Brian Aherne,

Bonita Granville

a „Finom kis uriház”

Jón: URANIA

Kolozsváron nyomozzák néhai Ady Endre, családfenntartó illetőségi bizonyítványát

A csucsai községi előjáróság csak a tartományi kormányzóság rendelkezésére állította ki Ady Endre illetőségi bizonyítványát, mert az 1919-es csucsai harcokban a község irattára is megsemmisült

Kolozsvárról jelentik: Idő: déli 12 óra. Színhely: Hodor Victor dr. tartományi vezér-titkár előszobája. Ilyenkor kezdődnek a kihallgatások s a teremben panaszos felek, ügyvédek, jelentéstételre készülő s vaskos iratcsomókkal felszerelt tisztviselők csoportja várakozik. Érdemes ide belülni néhány percre annak, aki meg akarja ismerni az ország egyik legnagyobb tartományának életét, gondjait s azokat a kérdéseket, amelyek a tartomány vezetőségét és lakosságát foglalkoztatják, mert itt, ebben az előszobában futnak össze mindenünnen a szálak. Az egyik sarokban vidéki nyugdíjas küldöttség várakozik: állampolgársági ügyük rendezését sürgetik, mellettük egyik ipari cég emberei várják a bebocsátást. Gyakori látogatói ennek a szobának a Magyar Népközség képviselői is, kiknek úgy Tataru dr. királyi helytartó, mint Hodor Victor dr. tartományi vezértitkár mindig szívesen áll rendelkezésére.

A várakozók csoportjában most is itt találjuk Demeter Bélát, a Magyar Népközség sajtóelődóját és gazdasági szakosztályának titkárát.

— Naponta akad itt dolgom — mondja érdeklődésünkre — a folyamatban levő állampolgársági felvételek, a határmenti kitelepítések s hivatalnok-áthelyezések ügyei megležitosten sok munkát adnak. Most történetesen Ady Endre számára kell illetőségi bizonyítványt szereznem...

Ady illetősége

Egy levelet mutat, amelyet Tabéry Géza, a Nagyváradon élő kiváló erdélyi író intézett hozzá. A levél — amely egykor talán kortörténeti bizonyíték lesz — így szól:

Kedves Barátom! Nagy szíveségre kérek, nem a magam, hanem Ady Lajos nevében, aki mint magad is tudod, súlyos beteg, jelenleg hazajött Erdélybe és Érszentkirályon fekszik atyafiságánál. Ady Lajosnak szüksége volna a következő szövegű községi bizonyítványra Csucsáról:

„Alulírott Ciucea község előjárósága, hivatalosan bizonyítja, hogy néhai Ady Endre író ur 1915. év március hava óta 1918. október végéig községünkben lakott feleségével, Boncza Bertával együtt. Ez idő alatt, mivel köztudomás szerint ő volt a családfenntartó, adó formájában hozzájárult a község terheéhez s ez alapon az akkor érvényes magyar törvények szerint illetőséget nyert.”

— A csucsai jegyzőtől Ady Lajosék már kérték a számukra nagy fontossággal bíró igazolvány kiadását, de a jegyző azt írta vissza nekik, hogy megfelelő adatok híján nem tudja kiállítani a kért bizonyítványt.

Az irodalomtörténet, mint hivatalos bizonyíték

— Valóban eltűnt minden hiteles nyoma annak, hogy Ady Endre három éven át Csucsán lakott? — kérdeztük Demeter Bélát.

— Csucsán talán igen, de szükség esetén van rá más bizonyíték: az irodalomtörténet, amely a költőnek nagykarolyi és zilahi diákéveitől haláláig minden lépését számontartja. Szükség esetén Révész Béla, Bölöni György, Tabéry Géza, Hatvanv Lajos báró s a többi kutatók Ady-könyveivel fogok bizonyítani.

— Elfogadják ezeket hiteles adatok gyanánt?

— Valószínűleg.

Az irodalomtörténet közben bejelenti Hodor dr. vezértitkárnak s itt megszakad a beszélgetés. Körülbelül negyedórát tart a tárgyalás Hodor Victor dr. szobájában s már nyílik a zöldpárnás ajtó.

— Nem volt szükség különösebb bizonyítékra — mondja Demeter Béla —, mert a ve-

Férfigyengeség

kezelendő az „OKASA” hormonos készítménnyel Dr. Lahusen utasítása szerint.

Kisdobozt 350 lejért, nagy dobozt 650 lejért küld vidékre postautalvány ellenében Dr. Const. Gucl Bucuresti, Calea Victoriei 33. (Palatul Frascatti.) Kivánságra kimerítő, gazdagon illusztrált broszúrát küld díjmentesen, zárt borítékban, minden felnőtt személynek „Nifar” S. A. R. Serviciul Stiintific, Bucuresti, Str. Maria Rosetti No. 47.

— Arra kérnélek, hogy a Magyar Népközség utján legy oly jó, illetékes helyen, talán a kolozsmegyei prefekturán, intérvénialni valakinél, aki megértő ember, hogy Ady Lajos megkaphassa ezt az igazolvást.

— Nem hiszem, hogy elzárkóznak éppen a román-magyar megértés oly kimondott nagyságát érintő kérdésben egy köztudomásszerű tény igazolásától, ha el is vesztek esetleg az iratok az 1919-es csucsai harcokban. Csucsán e ténynek köztudomástnak kell lennie s ha a csucsai jegyző felülről kapna utasítást a bizonyítvány kiállítására, úgy bizonyára ki is állítaná azt.

Szíves válaszdod vártában, maradok igaz híved: TABÉRY GÉZA.

zérttitkár ur is tudja, hogy Ady ebben az időben valóban Csucsán élt. A csucsai jegyzőnek már el is ment az utasítás, hogy adja ki a hivatalos bizonyítványt, amely tanúsítja, hogy „néhai Ady Endre író ur 1915—18. években illetőséggel bírt Csucsán és családfenntartó volt...”

A Magyar Népközség központi irodájához naponta tömegével futnak be ilyen állampolgársági okmány iránti kérések s ez az ügy, még az egyszerűbbek közé tartozik. Ady Endre illetőségi bizonyítványt, de annál nehezebb azokét a kisembereket, akik százával fordulnak a Népközséghez, hogy szerezzenek meg számukra egy-egy élet-halált kérdését jelentő iratot, amelyet az alantas hatóságok vonakodnak kiállítani.

Legtöbbször azonban ez is sikerül.

Svájceban a sziklahasadékba zuhant és szörnyethalt a nagyszalontai Kemény-féle konzervgyár társtulajdonosa

Nagyvárad. Különös körülmények közt súlyos vesztés érte a nagyszalontai Kemény-családot. A családnak Nagyszalontán konzervgyára van s a gyárnak Svájcban is van lerakata. Kemény József, a svájci lerakat vezetője, e napokban Luzern környékén kirándulásra indult a hegyek közé, ahonnan nem tért többé vissza. Felesége másnap kipróbált hegyi vezetővel kerestette, majd egy varázsvesszős emberhez fordult, aki egy kétszázötven méteres körzetet jelölt meg s azt állította, hogy az el-

tűnt hegymásztót ezen a területen kell megtalálni. A sziklák között meg is találták az eltűnt kalapját, majd megfigyelve a varjak és keselyűk utját, ráakadtak Kemény holtestére.

A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy Kemény Józsefet kirándulása közben utolérte a fönnek nevezett meleg szélorkán s lerántotta egy sziklahasadékba. A szerencsétlen ember azonnal szörnyethalt. Holtestét kiemelték a sziklák közül s a genfi krematóriumban elégették. Hamvait hazahozták Nagyszalontára.

Megfigyelőket küldtek a világ vezető bankjai Amsterdamba

5.68 millió hollandi forint a Mendelssohn Bankház vesztésége

A világ csaknem minden nagyobb pénzügyi centrumából megfigyelőket küldtek Hágába és Amsterdamba, hogy a Mendelssohn Bankház helyzetéről informálják a piacot. A világszerte megdöbbenést és feltűnést keltő nagy bankválság helyzete most már körülbelül tisztán áll a világ előtt. Legújabb amsterdami jelentés szerint a Mendelssohn et Co. cég könyvszerű vesztesége 5.68 millió holland forint, amit azonban még november 30-i status alapján állapítottak meg. Az aktívák 212 millió holland forinttal szerepelnek, a passzívák 217.7 millióval. Az aktív tételek között szerepelnek csaknem 100 millióval kijelölti kötvények, ami alatt nyilvánvalóan francia állampapírokat kell érteni. A londoni City érthető okoknál fogva távortartja magát mindenféle szanalási mozgalomban való részvételtől, mert az angol piac alig van érdekelve a Mendelssohn Bankháznál, másfelől a nagy angol kölcsön kibocsátása előtt nem vehetnek részt újabb kül-

földi akciókban a vezető angol intézetek. Ilyen körülmények között előrelátható, hogy a belföldi piacra vár a Mendelssohn Bankház szanalásának terhe. Egész bizonyos, hogy a tárcájában lévő, nehezen értékesíthető fixpapírok, állampapírok miatt került nehéz helyzetbe ez a magánbank, amelynek főleg a francia piaccal voltak szoros kapcsolatai. A bankválsággal kapcsolatosan megszünt a holland piac pénzbősége, sőt a nagybankok még Londontól vettek igénybe rövidlejáratu hiteleket.

CORSO

Ma: 5, 7.15, 9.30.

Kettős műsor:

I. Szívek csalogánya
Deanna Durbin-nal,

II. Pánik a Marsban
Larry „Buster” Crabbe-val.

Kedvezményes utazás New-Yorkba

a világkiállítás alkalmából

HOLLAND-AMERIKA LINIE

KÉNYELMES ÚJ HAJÓIVAL,
ugyszintén rendszeres utazások

Canadába

Középamerikába

Ausztráliába

Délamerikába

Afrikába és Keletre

Beiratkozások, információk és
prospektusok

ORT. utazási irodáiban:

ARAD, Bulev. Regele Ferdinand No. 9.

Telefon 21-77.

BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.

Tel. 4.41.65.

A legújabb haiszinesítés, modern frizura, festés és dauer **EIPERT**-salonjában készül, Str. V. Goldis 6. — TELEFON: 21-41.

Készülődés az új erdélyi magyar színházi évadra

A koncessziók új rendszeréről és az erdélyi magyar színházi időszerű kérdéseiről

nyilatkozik **Marcus István dr. művészeti vezérfelügyelő az Aradi Közlöny munkatársának**

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Egy hónap múlva ismét kaput nyitnak az erdélyi színházak. Időszerű a kérdés:

az új idényben hol és hány magyar színház nyit kaput Erdélyben?

Már mindenfelé folyik a szervezkedés, a kezdődő új évad előkészületei s folynak a tárgyalások a koncesszióért. Nemrégiben Sadoveanu Marin művészeti alminiszter is megfordult Erdélyben s már az ő látogatása is kapcsolatos volt ezekkel a kérdésekkel. A miniszter egynapos kolozsvári tartózkodása alatt dr. Marcus István művészeti vezérfelügyelőn kívül több erdélyi színház képviselőjével is tárgyalt.

A koncessziók kiadásának jövőben alkalmazandó rendszeréről és az erdélyi színházi időszerű kérdéseiről érdekes beszélgetést folytattunk dr. Marcus István művészeti vezérfelügyelővel.

Kik kapnak a jövő évre koncessziót?

— Milyen feltételekhez kötik a jövő évadban a koncessziók kiadását? — kérdeztük Marcus István dr.-t.

— Egyetlen feltételhez:

minden olyan színházi vállalkozásnak adunk játsszási engedélyt, amely arra méltó.

Amint egy korábbi nyilatkozatomban már részletesen elmondtam, meg akarjuk tisztítani az erdélyi színházi időszerű kérdéseitől odairányul, hogy színvonalát is lehetőség szerint emeljük. Természetes tehát, hogy azok a színházi vállalkozások, amelyek körül évek óta állandóan botrányok zajlottak, amelyek sem az állammal, sem pedig tagjaikkal szemben semmiféle vállalt kötelezettségüket nem teljesítették, — nem is beszélve a művészeti szempontokról, — alig remélhetnek koncessziót.

Néhány nevet említünk, de Marcus dr. kitérő feleletet ad.

— Esetenként még nem történt döntés. A legtöbb színházi időszerű kérdés, a kérvényt sem nyújtotta be.

— Milyen formában adják ki a koncessziókat? Visszaállítják a régi kerületi rendszert?

— Nem. A művészeti minisztérium

egyik társulat számára sem ír elő működési kör.

Ezt a kérdést a társulatoknak egymás között kell eldönteniük.

— Művészeti szempontból hogyan látja vezérfelügyelő ur az erdélyi magyar színházi időszerű kérdéseit?

— Ebben a kérdésben, — válaszolta Marcus István dr. — nem lehet, csak egyféle mértékkel mérni. Vitathatatlan, hogy komoly művészeti teljesítményeket a „Thália“ mutathat fel, amely két teljes társulattal, szervezettségével és hozzáértő irányításával az elmúlt évben is figyelemreméltó eredményeket ért el. A Thália az erdélyi magyarság reprezentatív színháza, amely a többség felé is mindig megőrizte tekintélyét, hiszen ismeretes, hogy irányításába a magyarság nemzeti szervezeteinek, politikai és kulturális életének vezetői is bekapcsolódnak.

A Thália tehát minden körülmények között megérdemli, hogy az állam is támogassa munkájában.

— Másképpen kell aztán mérlegelni a kisebb vidéki társulatok helyzetét és teljesítményeit. Ezek a falvakat és kisvárosokat látogató társulatok, —

Horváth Miklós, Mihályi Károly, Jódy Károly

Az aradi színház sorsa

— Aradon azonban elsősorban technikai akadályok vannak. A Kulturpalota, — amin ezt a hatóságok megállapították, — nem alkalmas állandó színház céljaira, más helység pedig nincs.

A közeli napokban Aradra utazom és megkísérlem valahogyan megoldani a kérdést.

Tárgyalásokat kezdek a város vezetőségével és az ottani vezető körökkel, hátha adódik valamilyen áthidaló megoldás, amely módot nyújt arra, hogy Aradnak addig is legyen állandó színháza, amíg a színházépület kérdése valahogyan megoldódik.

— És Szatmár?

— Szatmáron — nem tudom mi a helyzet. A Szabadkai társulat évek óta nem játszik s könnyen megeshet, hogy Szatmár ebben az évben is állandó társulat nélkül marad.

Sadoveanu miniszter nagybányai tárgyalásai

— Milyen eredménnyel járt Sadoveanu miniszter ur nagybányai útja?

— Zigre külügyminiszter urnak és Sadoveanu alminiszternek régi terve, hogy megfelelő állami támogatással új életre kelti a nagybányai művésztelepet. Ebben a kérdésben tárgyalt most a helyszínen a város vezetőségével és a művésztelep vezetői közül Pop Aurel, Mikola András és másokkal is. A kormány hajlandó megfelelő ösztönzést folyósítani a ma rendkívül elhanyagolt művésztelep épületeinek rendbehozatalára és reméljük, hogy ennek érdekében sikerül Nagybánya városát is némi áldozatkészségre bírni annál is inkább, mert a művésztelep épületei a város tulajdonát képezik. Az épületek rendbehozatala után a telep vezetőségét is újjászervezniük s abban a város képviselői is helyet kapnának. Megállapítható, hogy minden oldalról megvan a jóakarát a dologhoz és valószínű, hogy a nagybányai művésztelepen rövidesen ismét otthonra találnak az ország különböző részeiből összeseregülő művésznövendékek és a nagybányai iskola visszaszerzi régi jelentőségét.

Több mint száz magyar szindarab vár még jóváhagyásra

— Milyen művészeti tervek foglalkoztatják még vezérfelügyelő urat?

— Egyelőre teljesen lefoglalnak a színházi évad előkészületei és minden szabad időmet olvasással töltöm.

Több, mint száz magyar szindarab vár még engedélyezésre,

amelyekről az idény kezdetéig jelentést kell készítenem. Továbbmenő művészeti tervek kidolgozására csak azután kerülhet sor.

A beszélgetés további során Marcus dr. elmondja, hogy különösen a kolozsvári román operával vannak komolyabb elgondolásai amennyiben

s a többiek — komoly kulturkudvetést teljesítenek s az adott lehetőségek között mindent megtesznek, hogy el ne maradjanak a művészeti színvonalért folytatott nemes versenyben.

Érthető tehát, ha ezeket a társulatokat is igyekszünk támogatni annál is inkább, mert legtöbbjük mint vállalkozás is rentábilis, hiszen egyes társulatok még ma is játszanak.

— Ezzel szemben voltak olyan nagyobb társulatok, amelyek már februárban „lezárták“ a jártékidényüket, vagy május elsején szelnek eresztek tagjaikat s természetesen a hátralékos felzetéseik rendezése nélkül.

Egy nevet említünk. Egyik erdélyi város múltévi színházi idényének szomorú végéért okolt sokan, — Marcus dr. nevekről nem nyilatkozik.

— Két-három hét múlva eldől a koncessziók kérdése, — mondja — most csak azt hangsúlyozhatom, hogy minden alkalmas társulatnak megadjuk a működési engedélyt.

— Ilyen irányelvek mellett előfordulhat az az eset is, hogy a nagyvárosokat csak a Thália fogja látogatni?

— Erről szó sincs. Kizárólagossági jogot nem adhatunk senkinek s valószínű, hogy ilyen megoldást maga a Thália sem vállalna. Mi minden koncessziókérvényt egyenlően bírálunk el s miután az engedélyt kiadtuk, minden társulat ott játszhat, ahol erre lehetőséget talál, vagy ahogyan esetleg felosztják egymás között a városokat.

Mi ebbe a kérdésbe nem szólunk bele.

— A kisebb társulatokon kívül mely városok jöhetnek tehát még tekintetbe önálló társulatokként?

— Arad és esetleg Szatmár.

szeretné ha az opera a nagyobb vidéki városokat is bekapcsolná működési körébe. Erről azonban még korai volna nyilatkozni, mert a vonatkozó tervek megbeszélésére is csak később kerül sor.

Marcus dr. végül egy a színházgatók számára szánt figyelemzettel fejezi be nyilatkozatát.

— Mivel egyik legelső irányelvünk, hogy az országban bemutatásra kerülő darabok szövegét egységesítsük, figyelemzettek ezuton is minden érdekelt színházgatót, hogy a műsorára tűzött daraboknál mindig szerezzenek be egy a katonai cenzura és a művészeti felügyelőség által látalmazott példányt s ebből a szöveggönyvből végezzék a betanítást. Természetes, hogy ezen a szöveggönyvön változtatni, vagy hozzáadni nem lehet.

Főként vidéki társulatokra gondolunk, amiket feljesszük a kérdést:

— Kihagyni sem lehet?

Marcus dr. mosolyogva válaszol:

— Azt igen...

KÖVES JÓZSEF

Hétlőn folytatták

a moszkvai katonai megbeszéléseket

Moszkvából jelentik: Hétlőn délelőtt fél 11 órakor ismét tanácskozássra ültek össze az angol, francia és szovjetországi katonai megbízottak Beavatottak szövegét a megbeszélések kielégítő eredménnyel folytatónak.

Letartóztatták

az egészségügyi minisztérium gyógyszerészeti osztályának vezetőjét

A Bucarestben megjelenő Timpul című lap közlése szerint az ifjúi törvényszék Rucescu tanácsa jóváhagyta a második számú vizsgálóbírói ítéletet Petrescu Nicolae dr. ellen kiadott letartóztatási indítványt. A letartóztatásba beavatott Petrescu Nicolae dr. az egészségügyi minisztérium gyógyszerészeti osztályának vezetője, aki ellen az a vád, hogy 30 ezer lelei elvesztett. A vád szerint Petrescu Nicolae dr. 30 ezer lelei loányelt és elfogadott Dobrosescu Elena gyógyszerésznőtől hogy az elcsúszott gyógyszerárát Bucarestbe helyezhesse át.

FORUM filmszínház. Telefon 20-10.

Ma utoljára:

Kettős műsor:

I. **New-York terror alatt**
Humphrey Bogart és George Brent-el.

II. **Az indiánok réme**

Dick Foran-al.

Előadások: 8, 9, 7.15 és 9.30-kor.

Sportvonat Budapestre

utlevél nélkül,

csak egy személyazonossági igazolvánnyal.

Aradról indul szeptember 12-én

Budapestre érkezik aznap

Budapestről visszaindul szept. 18-án

Aradra érkezik aznap

Az utazás ára Lei 1.800 személyenként

oda-vissza, számozott 3-ik osztályú vagonokban.

A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető.

Beiratkozási határidő: 1939. szept. 5-ig

Beiratkozások a:

WAGONS-LITS // COOK

menetjegyirodában, ARAD, Minorita-palota

A pontos idő idejében közölve lesz.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei | Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 | Egy hónapra 70

Egyre kevesebbet nevetünk..!

Sokan vannak, akik ha cigarettára gyútanak, meg kötik a nyakkendőjüket, vagy reggel álmából ébrednek, azt kérdezik maguktól, vajon amióta élnek, ezekre a ténykedésekre hány percet, órát, esetleg évet fordítottak. Nos, ezeknek a kíváncsiaknak most érdekes és tanulmányos felvilágosítással egy statisztika, amelyben megtudhatjuk, hogy a nyakkendőkötés, borotválkozás, alvás, nevetés, sőt ásitás is mennyi időt rabol el az ember életéből.

A statisztika alapja egy 80 esztendő ember. Hogy ez a 80 éves férfi az élet különböző ténykedéseire mennyi időt szentelt életé folyamán, alább tünik ki:

Alvásra eltöltött 27 évet,
munkára 21 évet és 3 hónapot,
nyakkendő kötésre 444 órát és 6 percet,
mosakodásra 54 napot 20 órát és 7 percet,
evésre 6 évet, 100 napot 2 órát és 26 percet,
nevetésre 1 napot, 1 órát és 3 percet,
újságolvasásra 3437 órát és 36 percet,
cigarettafűtésre 307 órát és 10 per-

szápolásra 48 napot, 17 órát és 3 percet,
ásításra 4 napot 2 órát és 26 percet,
borotválkozásra 7 hónapot, 18 napot, 2 órát és 35 percet.

Maradt 25 év, 354 nap és 38 perc, amelynek pontos munkamegoszlásával a statisztikus adós maradt. A fenti statisztikából — feltéve, hogy az pontos — kiderül, hogy az emberek általában a nevetéssel töltik a legkevesebb időt. A 80 éves embernél a nevetésre csak egy nap, 1 óra és 3 perc esik. A nevetés általában boldogságot jelent, tehát állíthatjuk, hogy a boldogság az az állapot, amely a legrövidebb az ember életében. A valóság igazolja a statisztikát és viszont.

— IDŐJÓSLAT. Változó felhőzet, gyenge szél a hőmérséklet nem emelkedik.

— Felavatták az ismír: nemzetközi vásáron a román pavillont. Isztambulból jelentik: Vasárnap avatták fel az ismír nemzetközi vásáron a román pavillont. Stoica Vasile, Románia ankarai nagykövete fogadta a görög és jugoszláv követeket, majd pedig megnyitó beszédet mondott és ebben hangoztatta a Balkán-államok baráti kapcsolatainak fontosságát.

— Olasz-magyar intézet Pannónhalmán. Budapest. A kormány és a Bencés-rend közt még ez év tavaszán megindult tárgyalások szombaton befejeződtek. A pannónhalmi főpápat bejelentette, hogy a rend a pannónhalmi parkban olasz nevelőintézetet létesít, amely Ciano gróf olasz külügyminiszter és elhunyt édesatya nevét viseli. Az intézet célja a magyar ifjakat az olasz nyelvre oktatni, de ezen túlmenően megismertetni őket Olaszország szellemi és gazdasági életével. Az intézet növendékeit előkészítik az olasz-magyar viszonyban szükséges fontosabb feladatok betöltésére. Az intézet építését már a jövő év tavaszán megkezdik.

— Kigyulladás megakadályozó készülékkel látják el az angol repülőgépeket. Londonból jelentik: Az angol katonai repülőgépeket egy készülékkel látják el, amely megakadályozza a gép kigyulladását lezuhanás esetén. A készülék automatikusan működik és azt is megakadályozza, hogy a gép a levegőben kigyulladjon.

— Ez leu bélyeget kell ragasztani minden külföldi piszagra és folyóíratra. Tudvalevőleg élethelenné az a törvény, amely a Román Irók Házának javára elrendeli, hogy minden sajtótermékre, ami külföldről jön be, bélyeget kell ragasztani. Ezeket a bélyegeket már ki is bocsátották és a Munkás-szövetkezeti természetesen szigorúan ellenőrzi, hogy semmiféle külföldi lap ne jusson el az olvasóhoz, anélkül, hogy előzetesen a bélyeg rajta ne legyen.

— A Magyar Népközösség I. kerületi, belvárosi csoportja felkéri mindazon dolgozni vágyó magyarokat, akik a szervezés munkájában résztvenni óhajtának, hogy szíveskedjenek a Népközösség Eminescu-utca 8. szám alatti irodájában megjelenni.

— NÉGYES KIVÉGZÉS JUGOSZLÁVIÁBAN. Belgrád. A sabáji kerületi törvényszék udvarán tegnap négyes kivégzés folyt le. Felakasztották: Blazsevics Szvetolik, Brca Stolan, Raich Mirkó és Nikolic Stoja töhbűzörös rablógyilkosokat. Kik az ország Drinán-túli részének lakosságát bűnözéseikkel állandó rettegésben tartották.

DIANA

ledörzsölés munka után!

— Pesti lapvélemények a kormány kisebbségpolitikájáról. Budapestről jelentik: A Magyar Nemzet című lapban Kolozsvárról kelteztetett levél jelent meg, amelynek írója felszólítja mindazokat, akik leveleket küldenek Erdélybe, hogy a borítékokba ne tegyenek politikai tartalmú újságcikkeket, vagy revizionista rajzokat stb. A lap megállapítása szerint az Erdélyben élő magyar kisebbség helyzete megjavult és az új rendszer kormányja igyekszik a magyar kisebbség kívánságait teljesíteni. Ennek egyik bizonyítéka az, hogy három hónapos határidőt engedélyezett az állampolgársági listából kimaradt magyarok számára helyzetük rendezése céljából és állampolgárságukat megújítja a magyar felekezeti iskolákat. Ezek a tények alkalmasak arra, hogy panaszainkat beszüntessük — fejezi be cikkét a lap. A Pesti Napló megállapítja, hogy az új nemzetiségi törvény a magyarság kívánságainak figyelembevételével készült el és azok, akik támadnak, helytelen úton járnak.

Nászut — négyesben

Két detektív kísérté el esküvőjére és nászutjára Richard Davest, a híres amerikai detektívet, aki rengeteg gangsztert tett ártalmatlanná. Davest, akit az egész USA Dixie-nek hív, vöröshajú revüőről feleségével együtt a gangszterek bosszújától fél. Így a két detektívet négyesben nászutaznak.

— Halálozás. Berkovits Hermann brádi kereskedő f. hó 18-án, reggel 8 órakor, 70 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése f. hó 20-án volt Aradon.

— A világ legbátrabb nője. A világ legbátrabb nője Miss Nellie Granger, amerikai légi házikisasszony, aki egy repülőszerencsétlenség alkalmával Pennsylvaniában, miután visszaverte eszméletét, két embert mentett ki a lángokkal égő gépből és órákig küzdött, amíg segítségért hozott. S a horzástól élmény után Miss Nellie ma újra a repülőbátróság szolgálatában van, frissen, udvariasan, jókedvűen végzi légi-házikisasszonyi feladatát. A levegő legbátrabb lányának nevezi Amerikában.

Butorüzletem a str. Metianu 14 sz. házból a Bul. Reg. Ferdinand 7 sz. alá helyeztem át. Háló, ebédlő és egyéb butorok állandóan faktáron: **Budacsek János**

— Új kerítést kap az aradi református egyház belső telke. Az arad-belvárosi református templom körüli serény munkások dolgoznak napok óta már: a templomtelket környező kőhadt kerítést bontják. A régi kerítés helyett újat készített az aradi református egyház. A templomtelket új kerítésének költségeit 30 ezer leit, a hívek önkéntes adományaiból gyűjtötték össze.

Borbélynál

— Bocsánat, uram, a mi új szedünk eddig női fodrásznál dolgozott!

Pauliuc Teodor vezérkari százados temetése

Ófelsége gladiolusz-koszorút küldött. Hasievici tábornok tartotta a gyászbeszédet

Bucurestiből jelentik: Tegnap érkezett meg a fővárosba a Szófiában tragikus körülmények között elhunyt Teodor Pauliuc vezérkari százados holtteste. Az északi pályaudvaron díszes katafalkra emelték a koporsót, amelynek fogadtatásánál résztvett a királyi ház megbízottja, a kormány tagjai és a katonai méltóságok. Amikor a gyászvonat befutott a pályaudvarra, egy huszárközlőnemeny tisztelgett a koporsó előtt, majd elhelyezték a koporsót a katafalk előtt. Ófelsége II. Carol király hatalmas gladiolusszal és rózsákkal díszített koszorút küldött, amelyen az uralkodóház monogramja volt látható. A külügyminisztérium, a tragikus módon elhunyt Teodor Pauliuc százados bajtársai, valamint a családtagok hatalmas virágkoszorúkat helyeztek el a koporsóra. Pauliuc százados fivére megrendülve fogadta a tragédia híreit, mert ráongásig szeretete az elhunyt vezérkari százados. A pályaudvaron Hasievici tábornok mondott beszédet Ófelsége nevében. Minden egyes mondatot feszült figyelemmel hallgatta a közönség. Hasievici tábornok többek között ezeket mondta:

— A kiszámíthatatlan sors megsemmisített egy emberi életet, olyan emberét, aki a hadseregnek egyik nagyvívott tisztje volt. Nagy fontosságú szolgálatot teljesített Pauliuc vezérkari százados Szófia és Belgrád között és közben érte az az eset, amely tragédiáját okozta. A vizsgálat eredménye még nem ismeretes, de az minden bizonnyal kedvező lesz. A kötelességtudás okozta Pauliuc vezérkari százados halálát, mert habár tudta, hogy az elhunyt okmányok nem bírtak nagy fontossággal, egész lényét betöltötte a katonai kötelességtudás és attól szabadulni nem tudván, itélkezett maga fölött.

— A munkügyi minisztérium a munkásdalárdák és zenekarok részére válogató versenyt rendez az ország tizenegy városában. A munkügyi minisztérium érdekes elhatározásról értesítette az aradi munkafelügyelőiséget. A leirat szerint a minisztérium azt tervezi, hogy Kolozsvár, Temesvár, Arad, Nagyszeben, Gyulafehérvár, Brassó, Cernăuți, Iasi, Chișinău, Galați városokban és Bucurestiben a munkás- és tisztviselő-dalárdák, fúvós- és egyéb zenekarok közreműködésével helyi válogató versenyt rendez. A hangversenyeket augusztus végén, vagy legkésőbb szeptember első napjaiban meg kell tartani, hogy a győztesek a Munka és Jövedelmek nemzetközi kiállításának keretében adandó hangversenyeken, melyeknek időpontjait szeptember 9. és 10-re tűzték ki, résztvehessenek és a rádióban is szerepeljenek. A minisztérium a hangversenyek megrendezésére hívja fel a munkafelügyelőiséget és azt ajánlja, hogy lépjen érintkezésbe a kereskedelmi és ipar- valamint a munkakamara vezetőségével, továbbá az egyes céhekkel és vállalatokkal. A leirat utasítja a munkafelügyelőiséget, hogy az előkészítésben és a bírálóbizottságban két elismert zenei szaktekinél vegyen részt, akiket a résztvevő ének és zenekarokhoz személyi érdek nem fűz. A minisztérium véleménye szerint az egyes ének- és zenekarok 20-40 percig tartó műsor keretében mutathatják be képességüket.

— Dr. Berger Irén fogorvos hazaérkezett. Eminescu 6.

— Nem fizetik vissza a tanoncok gázárlacért befizetett összegeket. Amint korábban közöltük, a minisztérium olyan határozatot hozott, amely szerint a havi 500 leinél kisebb fizetésű tanoncok nem kötelesek gázárlacot beszerezni. Az Ugir erre a kormányrendeletre hivatkozva kérte, hogy a tanoncok után már befizetett összegeket utalják vissza a vállalatoknak. A minisztérium most értesítette az Ugirt, hogy a befizetett összegek visszatérítése nem vihető keresztül, mivel a gázárlacvárak a megrendelések birtokában már megkezdtek az előállítását.

— Dr. Radó nőorvos hazaérkezett, ismét rendel. Rövidhullám-kezelés. Tel.: 18-59.

— A IV. kerületi népközösségi altagozat alakuló közgyűlése. A Magyar Népközösség aradi tagozatának negyedik kerülete vasárnap, augusztus 27-én tartja alakuló közgyűlést az Iparos Otthon nagytermében. A kerület vezetősége kéri az érdekelteket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. A közgyűlésen az új vezetőséget választják meg. A szervezés nehéz munkáját Dreschel József, Kovalovszky Ernő és Pelcz József alkerületi vezetők osztották meg egymás között.

PRESSE UNIVERSAL, BUCURESTI

Bucuresti. Igen jellegzetes tünete a vajudó időknek, hogy a külföldi újságírók seregese től keresik fel a fővárost. Nagy és kis nemzetek riporterei szinte állandó találkozási adnak a bucurestii nyár hőhullámaiban s bár mester-ségéhez híven valamennyi vinni akar tőlünk, azért írónak is valamit. Magukkal hozzák hazájuk és népük jellegzetességét.

Mindenik érdekes ember. Érdekessé és jellegzetessé teszi őket az, hogy messziről jöttek s hosszabb-rövidebb tartózkodás után ismét messzire mennek.

A legérdekesebbekről pillanatfelvételeket készítünk s a gyűjteményt ezen a csokorba állítjuk össze.

AZ AMERIKAI

Az United Press tudósítója. Most érkezett, hogy kollégáját, aki a világ valamelyik másik sarkában kapott megbízást, felváltta.

A főváros legelőkelőbb negyedében, a Filipescu-parkban bérelt tiszszobás villát. A szobákban gyönyörű antik butorok, a kertben halastó és tenispálya.

Mindjárt az első napon teherautók álltak meg a kapu előtt és a görnyedező munkások megszámlálhatatlan szekrénykoffert, bőröndöt, táskát hordtak be.

— Csak a legszükségesebbeket hoztam át, — mondta egy kicsit szégyenlősen, — mert nem akarok hosszasan itt maradni.

A villában fegyverferrém is van s abba állítottatott be egy óriási íróasztalt. Egy másik szobában gyors- és gépirónó várja, hogy Mr. „United Press“ a páncélok és puskák közt sétálva angolul, franciául és németül diktálja jelentéseit.

A harmadik napon gyönyörű nyolchengeres Cadillac-kocsit vett.

Csodálkozó kérdésekre meghökkenően egyszerű választ adott.

— Egy újságírónak épen olyan szükséges a gépkocsi, mint mondjuk, a fogkefe...

A LETT

Szétnézett Bucurestiben s most utazik — korántsem akkora bőröndkészlettel, mint az United Press — Magyarországra.

Rengeteget kérdezősködik. Csupa kíváncsiság az egész gyermek-ember. Végül én szegek neki egy kérdést:

— Mi újság maguknál?

— Nálunk?.. Semmi! — mondja csodálkozva a baltj táj gyermeke.

AZ ANGOL

Az angol kartárs természetesen csak angolul beszél. Huszonnyolc éves, eleganciája szerfölött hanyag. Barna nadrágja régen látott kefére és vasalást, fehérbetétes cipőjének színét csak sejtetni lehet. Nos, nem ruha teszi az embert..

A Times legfrissebb számát nézegeti. Fogadott az epsomi derbyn s kíváncsi, vajon nyert-e a tipp. Eközben zallik le az alábbi pár beszéd:

— Szétnéz-e kissé az országban, hiszen bizonyos, hogy sok érdekes írónivalója akad?

— No. (Nem.)

— Mit gondol, tart-e tovább az európai feszültség?

— Yes! (Igen.)

— Lesz-e háború?

— No! (Nem.)

Lassan megtömi a pipáját s komótosan rágyújt. Olyan unottan szívja, mintha az Atene Palace halljában öngyilkossági gondolatokat forgatna a fejében.

TÖRÖKÖK

Két török újságíró, mindkettő az isztanbuli „Cumhuriyet“ munkatársa. Magyarországra készülnek ők is.

— Voltak már ott?

— Igen, mint cserkészek. Azért megyünk most oda, mint — magánemberek.

— Igaz-e, hogy Törökországban 16 korosztály áll fegyverben.

Komolyan bólintnak.

— Igaz.

ES KÉT JAPÁN

Két japán újságíró is feltűnik az Atene Palace halljában. Tolmács segítségével bemutatkozom.

A két japán némán mosolyog és kétszer egymásután mélyen meghajlik. A tolmács kérdést közvetít a tiencsini helyzetről.

A japánok egymásra pillantanak, majd ránk mosolyognak. A kérdésre egy szóval sem válaszolnak.

— Hová utaznak?

A válasz: egy-egy mosoly.

Azán sietve kétszer meghajolnak és a következő pillanatban már kámforrá is válnak.. (k. f.)

— Betörőt fogtak Temesvárott. Temesvári tudósítónk jelenti: A temesvári rendőrség bünygyi osztálya elfogta Rusinov Jakab közismert betörőt és tolvajt, aki az elmúlt héten betörést követett el a Lloyd-sori Friedmann-féle cipőüzletben. A betörő még az esti kapuzárás előtt észrevétlenül a palota pincéjében elrejtőzött és álkulccsal az üzletbe hatolt. Rusinov a betörést már be is vallotta. A rendőrség most azt igyekszik megállapítani, hogy a Leszámitolóbank fiókja ellen megkísérelt betörést és az ottani cukorkaüzletben végrehajtott tolvajlást nem ő követte-e el.

„Miki-egér“ új riválisa

Walt Disney világhírű Miki egerének és Duck Donaldjának, a kacsának riválisa van. Neve Andy Pande Walter Lantz rajzművész találta ki és máris óriási sikere van filmjeinek. Andy Pande egy csöpp rajzolt medvebocs akinek fantasztikus kalandjai még Miki egerén is túlszarnak.

— Az üllő életmód következtében jelentkező bajoknál, különösen renyhe bélműködésnél, aranyeres bántalmaknál és emésztési zavaroknál reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvízzel igen jó eredményeket lehet elérni. Kérdezze meg orvosát.

HIRDETMEY

Az aradi neológ izraelita hitközség templomában, valamint a nótimaházban a templomjegyek kiadása f. hó 25-én kezdődik s az imaszék-tulajdonosok jegyüket a karbantartási díjak lefizetése ellenében ugyanezen időponttól kezdve vehetik át.

A régi hérlők hérléti előjogát szeptember hó 5-ig tartjuk fenn és az addig ki nem váltott jegyeket a jelentkezések sorrendjében adjuk ki.

Az imaszékjegyet az istentiszteletkor mindenki hozza magával, mert azt a belépésnél fel kell mutatnia. Az arra jogosultak díjtalan belépőjegyet kapnak.

Arad, 1939. augusztus hó.

— Betörők lártak egy tejsarnokban. Weisz Lajos aradi kereskedő bejelentette a rendőrségnek, hogy az elmúlt éjszaka betörők jártak a Matei Corvin-ucca 1. számú házában levő tejsarnokában. A kellemetlen látogatók különböző élelmiszereket vittek magukkal. A tettesek kézrekerítésére a rendőrség megindította az eljárást.

Színház

Ma, kedden este Felhő Ervin 20 éves színészi jubileuma

A „Botrány a színházban“ revüoperett bemutatója. Szenzációs kabaréelőadás az operett keretében

Arad legkedveltebb és legnépszerűbb színésze, Felhő Ervin, ma, kedden este tartja színészkedésének huszéves évfordulóját, amit a színházszületésének keretében ünnepel meg. Felhő Ervin hosszú évek óta működik Aradon és ezen idő alatt kivételes tudásával mindenkinek a szeretetét elnyerte. Sok forró sikerű színházi est középpontjában állott Felhő Ervin, aki kifogyhatatlan, izos humorával, lendületes, mindig egészet adó játékkal, egyéniségének friss derűjével sok-sok felejthetetlen színházi estet szerzett az aradi közönség számára. Érthető tehát, ha a közönség élénk érdeklődéssel várja a mai jubiláris diszeloádást, amelynek során Felhő Ervin nemcsak mint remek színész, hanem mint operett-librettista is csillogtatja tehetségét. A „Botrány a színházban“ rendkívül ötletes, szellemes, szórakoztató revüoperett, amelynek főszerepe Felhő Ervin parádés alakítása. Emeli az est színvonalát az előadás keretébe iktatott kabaréműsor melyben a színházszületés tagjai kívül fellép Mezei Nelly díző és a szenzációs Váradi sztepp-trió. Az estélyen a Mihályi-társulat minden tagja szerepel. Jegyek elővételben Oláh Sándornál, este a színháznál.

Józseffalváért..!

A bukovinai székely falu Józseffalva amely hónapokkal ezelőtt teljesen leégett. Ismét feltámad a romokból: folyik az építő munka, amelyet az egész erdélyi magyarság a testvéri érzéstől ösztökélve, szíves-velélekkel támogat. Járuljon mindenki a Józseffalva építő munkához, hogy egy elpusztult székely falu lakosai megmenekülhessenek a tél hidegétől!

A mai napon a következő adomány érkezett az Aradi Közlöny szerkesztőségének címére:

Eddigi gyűjtésünk összege: — — 31.450 Lef
Papp Irénke — — — 50 Lef

Összesen 31.500 Lef

Megkezdődtek az aradi teniszbajnokságok küzdelmei

Hétfőn délután vette kezdetét Aradváros teniszversenye, amely a kiadós esőzések folytán néhány napos halasztást szenvedett. A mai délutánon az ifjúsági és másodosztályú küzdelmek kezdődtek meg. Az eredmények a következők:

Másodosztályú férfi egyes (40 induló): Milot (AAC)—Papp (Gloria) 6:1, 6:1, Gubitza (Gl.)—Weissberger (Hellas) 6:2, 6:4, Lazar (Gl.)—Herbststein (Gl.) 6:4, 6:4, Löcs (RPA)—Hillbert (Gl.) 6:2, 6:1.

Ifjúsági fiúverseny (28 induló): Steingassen (AAC)—Cherier (Gl.) 6:4, 6:2. Török (AAC)—Caracioni II. (Gl.) 6:1, 6:3. Grozescu (Gl.)—Weissberger (H.) 6:3, 4:6 és 6:2. Reusz (Gl.)—Lang (H.) 6:0, 6:2. Berthe (AAC)—Reusz (Gl.) 6:2, 6:2. Ambrus (AAC)—Klein (Gl.) 6:2, 6:3. Caracioni (Gl.)—Krammer (H.) 6:2, 6:2. Diósszilágyi (Gl.)—Klein (Gl.) 6:1, 3:6, 6:3.

Ifjúsági leányverseny (16 induló): Moraria (AAC)—Derecskey (RPA) 7:5, 6:4. Liptal (Aradul)—Brunhuber (AAC) 4:6, 6:0, 6:4. László (RPA)—Varga (A.) 6:2, 6:4. Muscan (Gl.)—Fényes (AAC) 6:1, 6:1.

Gyermekverseny (16 induló): Brunhuber (AAC)—Freund (RPA) 6:3, 6:4. Paszternák (Gl.)—Singer (RPA) 6:2, 6:3. Hirsch (RPA)—Denes (AAC) 6:1, 6:2. Ambrus (AAC)—Paszternák (Gl.) 6:3, 6:1.

Ifjúsági páros (8 pár induló): Löwinger (RPA) Lazar (H.)—Cráznic (Gl.), Grozescu (Gl.) 6:0, 6:1.

— AKIK A HOLDON AKARNAK ELTE-

METKEZNI. Newyorkból jelentik: Amerikai leghőbortosabb házaspárja Fond Károly és felesége, akik a napokban 20.000 dollárt helyeztek letétbe egy banknál azzal a céllal, hogy holttesteiket majd annakidején — a holdba szállítsák és ott temessék el. Pontosan kiszámították, mennyibe kerül a szállítás az amerikai vasutdijszabás szerint s a maradék jónéhányezer dollárt arra szánták, hogy a sirjuk fölé majd emlékművet építsenek.

Villannyal berendezett

Tolltisztítást

Dezinficiálást jutányos áron vállal, kelengyetollak, paplan-pelyhek kaphatók

M. CZITROM, Tr. buuu! Dobra 3.

— Móríc Zsigmond: Életem regénye. A nagy magyar író annyi élet regényének nagyszerű megformálása ezáltal saját élete regényét írta meg. Kitalált alakokkal és problémákkal szemben nem kockázatos dolgok bátornak lenni elképzelt emberek merész megmutatása nem olyan csodálatos ösztönös, mintha az író saját maga életét vészolja fel a tárgyilagos szemlélő eszközeivel. Egy olyan életet megismerni, amely egy kiváló alkotó művei mögött áll és a róla született képet kiegészíti, ritka és nagy élményt jelent. Móríc Zsigmond életregénye monumentális alkotás, az író legjobb regényeivel vetekedik. Móríc Zsigmond: Életem regénye c. műve az Athenaeum kiadásában jelent meg. 400 oldalon egészvászonkötésben. Móríc Zsigmond hatalmas életregénye a júniusi magyar könyvnapon került a közönség elé és Romániába július hó közepe táján érkezett Móríc Zsigmond: Életem regénye amíg még a könyvnap kiadás el nem fogvott. 135.— lei később 178.— lei. Az Athenaeum többi könyvnap kiadása: Ady összegyűjtött novellái 520 oldal egészvászonkötésben. 251.— lei. (könyvnapra 158.— lei). Kodolányi József: József, az ács vászonkötésben 178.— lei (könyvnapra 145.— lei). A könyvnap Karinth: Igy írtok ti 380 oldal 158.— lei) könyvnapra 79.— lei) és Hunyady Sándor: Jancsi és Juliska 119.— lei (könyvnapra 59.— lei) már beérkezett és kapható minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK

WEISZ gyógyszerár. Piata Avram Iancu 12.
JANKA gyógyszerár. Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszerár. Str. Mărășești 1.

SPORT KÖZLÖNY

Tizenhét csapat játszik az aradkerületi elsőosztályu bajnokságban

Kisorsolták a két első fordulót

Arad. Vasárnap a Gloria sporttelepén lévő hivatalos helyiségben történt meg a döntés a kerületi bajnokság beosztására vonatkozóan. A szövetség úgy döntött, hogy a bajnokságot egy csoportban bonyolítja le és ebben az első osztályu bajnokságban 17 csapat fog küzdeni. A hivatalos álláspont az volt, hogy négy másodosztályu egyesület nem szerepelhet külön bajnokságban, mert ebben az esetben igen kevés mérkőzést játszának. Az aradkerületi elsőosztályban szereplő csapatok a következők:

Titanus, Vulturul, AAC, Hakoah, Unirea, Fortuna, Olimpia, AMRE, Tricolor, Sparta, Transilvania, ATE, Egyetértés, Crisana, Astra, Banatul és Gaiana.

A sorsolás szerint a bajnokság augusztus 27-én kezdődik és november 26-án fejeződik be. A szövetség hivatalos helyiségében csak az első két fordulót sorsolták ki, amely a következők: Augusztus 27: Titanus—Vulturul, AAC—Hakoah, Unirea—Fortuna, Olimpia—AMRE, Tricolor—Sparta, Transilvania—ATE, Egyetértés—Crisana, Astra—Banatul. Szeptember 3: Vulturul—Banatul, Crisana—Astra, ATE—Egyetértés, Sparta—Transilvania, AMRE—Tricolor, Fortuna—Olimpia, Hakoah—Unirea, AAC—Gaiana. A előálló csapatok a pályaválasztók.

Gloria legyőzte az AMTE csapatát, a Transilvania döntetlenül játszott az AAC együttesével

Vasárnap délután a Gloria-pályán bonyolították le a Transilvania 10 éves jubileuma alkalmából rendezett futballtornát, amelyen a Gloria és az AMTE egy-egy vegyes csapata, valamint a Transilvania és az AAC vettek részt. A mérkőzések előtt a rendező egyesület nevében Pascu Gheorghe sportigazgató adta át a vendégcsapatoknak a jubileumi zászlókat, majd kezdetét vette az első mérkőzés. A meccsekről a következőkben számolunk be:

Transilvania—AAC 2:2 (2:2). A mérkőzés élénkírámu játékot hozott és reális döntetlennel végződött. Így álltak fel a csapatok: Transilvania: Turi — Kovács, Nemzőczky — Bercse, Dávidházi, Soll — Wágner, Rácz, Craciun, Mézes, Soky. — AAC: Thaler — Ujj, Kossik — Egressy, Mladin, Kuluncsics — Koznicza, Komjáthy, Vass, Popa (Nagy), Kelly (Popa).

A 8. p. Rácz lapos lövését Thaler a vonalon túlról huzza vissza, a 20. p. pedig Wágner szép fejjessel a második gólt szerezte csapatának. A 36. p. Vass lapos lövéssel szepitene az atléták, a 44. p. pedig Komjáthy révén az egyenlítést is megszerzik. Szünet után az eredmény nem változik. **Bíró: Polareczky.**

Gloria vegyes—AMTE vegyes 3:1 (3:1). A két csapat játéka nem mozgott tulmagas szinten és az egységesebb Gloria győzött. A csapatok: Gloria: Bosniac — Theimer, Banciu — Patan, Régner II., Pacurar — Tudor, Luca, Fritz, Henegar, Tisza. — AMTE: Tapos — Szabó, Gerold — Bába, Pataki, Kalmár — Adelman, Tipel, Pintér, Csonka, Araczkí.

A 4. p. Gerold 11-est vét, amelyet Tehimer értékesít, majd a 9. p. Fritz szerez újabb gólt. A 27. p. Pintér lövése talál utat a Gloria hálójába, a 35. p. Henegar szép fejjessel állítja be a végeredményt. A második féldőben, amely mindössze 24 percig tartott, az eredmény már nem változott. **Bíró: Ciorogariu.**

Súlyos vereséget szenvedett az AMTE Resicán

UDR—AMTE 9:4 (5:0)

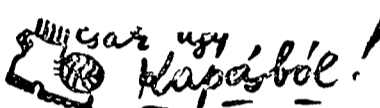
Resica. A mérkőzésen az UDR volt az egységesebb csapat, az aradi munkások súlyos vereségét az edzési hiány és a kapus gyengesége okozta. Az AMTE-nak volt 20 perce, amikor kielégítő játéka nyújtott. **Összeállítások:**

UDR: Ionescu — Popa, Alasu — Nagy, Csípai, Lakatos — Nicu, Kaderka (Krubl), Pacurar, Szöllősy, Zsizsik, König. — AMTE: Lőrincz — Slivat, Fried — Szurgyi, Szaniszló, Szegedi — Simandan, Léb, Perneki, Reinhardt, Batrin.

A 7. p. König beadásszerű labdája hálóba esik (1:0). A 8. p. Micu összeütközik Szegedivel, a szélső megsérül és kiáll. A 10. p. Slivat öngólt vét (2:0). A 20. p. Szöllősy váratlan lövését a kapus elvétí (3:0). A 41. p. Zsizsik lövése ér hálót (4:0). A 44. p. König átadását Pacurar értékesíti (5:0).

Szünet után a 15. p. Pacurar lövését nézi el a kapus (6:0). A 16. p. Szöllősy 20 méteres váratlan lövése jut hálóba (7:0). Az AMTE most összeszedi magát és a 25. p. Reinhardt átadásából Perneki góloz. A 27. p. Reinhardt átadását Batrin értékesítette (7:2). A 31. p. Perneki Batrint szök-

veti és a szélső a harmadik AMTE gólt éri el (7:3). A 33. p. Perneki kiugratja Reinhardtot, aki 20 méterrel szédületes erővel a nap legszebb gólját lövi (7:4). Ezután ismét az UDR védelem jön és a 34. p. König (8:4) és 39. p. Krubl (9:4). A győztes csapat kielégítően mozgott, legjobb része a támadósor volt. Az AMTE-ban a közvetlen védelem csődöt mondott, különösen Lőrincz kapus, a fedezetor szürkén játszott, míg a csatársorban találjuk a csapat legjobbjait

Az Olul felmondott Czinczér edzőnek és Dobayt szeretné szerződtetni a helyébe a sepsiszentgyörgyi csapat, Jelenleg Sternberg Miklós, a sokszoros román válogatott játékos foglalokzik az Olullal.

A Ripensiat a labdarugósövetség felüigzesztette mindaddig, amíg ezer leies tartozását ki nem fizeti a Bohn SC-nek.

Európa legnagyobb atletikai eseménye vasárnap lesz Kölnben, amikor a német—angol viszonzó atletikai viadalt tartják meg. A legutóbbi találkozáson az angol csapat meglepetésszerű győzelmet aratott 69:67 arányban. A német válogatott most ki akarja köszörülni a csorbát.

A magyarországi evezősbajnokságok során az újpesti Maros nyerte az egyest felhosszal. A fiatal versenyző győzelme meglepetés.

Győzött az AAC, a Gloria döntetlenül játszott a törpebajnokságban

A vasárnapi törpebajnoki eredmények: AAC—Banatul 13:0, Gloria—Unirea 2:2, ATE—Hakoah 2:0, AMTE—Transilvania 3:0. — bajnoki forduló után a táblázat a következőképpen áll:

AAC	6	5	1	—	34	—	11
Gloria	6	4	2	—	20	3	10
AMTE	6	4	1	1	13	1	9
Unirea	6	3	1	1	10	7	7
Banatul	6	3	—	3	7	25	6
Olimpia	5	2	1	2	11	7	5
ATE	6	2	1	3	8	10	5
Hakoah	6	1	1	4	4	11	3
Transilvania	6	1	—	5	4	11	2
Crisana	5	—	—	5	2	38	—

O Aradi uszók sikere Bucuresilben. A bucaresti-i országos uszóbajnokságokon az aradi versenyzők szépen szerepeltek, különösen akkor, ha más város színeiben versenyző. de aradi származásu uszók teljesítményét is beleszámítjuk Gérec Gaston tanár, volt uszóbajnok tanítványa. Hozdovits Tibor aki a temesvári ILSA színeiben versenyzett, de aradi uszó megnyerte a 100 méteres ifjusági gyorsuzást 1.11.8 mp. idővel. Mint megirtuk, Raftal Éva is kitűnően szerepelt, de az AAC-másik uszója, Oravetz is jó eredménnyel végzett.

O Eső miatt elmaradt a bucaresti-i mérkőzés Bucarestből jelentik: Vasárnap kellett volna lejárnia a Venus—Jugoszlavia nemzetközi mérkőzést, amely azonban az eső miatt elmaradt. A mérkőzést hétfőn bonyolítják le.

O Rekordot uszott Püllök 100 méteren. Az országos uszóbajnokságok során Püllök, az ismert temesvári uszó 100 méteren 1.02.8 mp.-el új országos rekordot állított fel.

O Tricolor—Egyetértés 4:4 (3:2). Változatos játék után reális döntetlent ért el a két csapat.

O A magyar válogatott vízpolócsapat Lisszabonban harmadik mérkőzését a portugál válogatottal szemben 17:0 (8:0) arányban nyerte meg. A 400 m. gyorsuzásban Gróf Ödön 5 p. 02.6 mp.-es jó idővel győzött.

SPORTVONAT BUDAPESTRE

utlevél nélkül

csak egy személyazonossági igazolvánnyal

Aradról indul szeptember 12-én Budapestre, vissza szeptember 18-án

Az utazás ára Lái 1.800 személyenként, oda-vissza számozott 3-ik osztályu vagonokban.

A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethető.

Jelentkezési határidő szeptember 5-ig

Jelentkezések:

„EUROPA-ROMANIA“

Menetjegyirodában

SÁNDOR könyvkereskedésben

szemben a megyei prefekturával.

Az aradi Hajós-Regatta klub háziversenye

Vasárnap délelőtt annak ellenére, hogy borús, esőre hajló idő fenyegetett, számosan nézték végig az aradi Hajós-Regatta evezős klub háziversenyét, amelynek keretében komoly és színvonalas küzdelmeket is lebonyolítottak.

A versenyzők csónakjai a Holt-Maros szőlőtől rajtoltak és a cél a klubház möléja előtt volt, hogy a klubházban tartózkodó tagok, vendégek, a verseny legszebb részében, a végküzdelmekben is gyönyörködhessenek.

A házi-verseny első száma az ifjusági skiff, amelynek végeredménye: 1. Brunnenschenkel, 2. Hoffmann, 3. Schulhoff.

Duplo: 1. Jánosi, Fodor, 2. Brunnenschenkel, Hoffmann. A verseny győztesei állandóan fejlődő kétnár-evezősök, akik fejlődési lehetőségük miatt a jövő reménységei.

A klub „utánpótló” gárdája, a legifjabb orrlapátos evezősök négyese könnyen és fölényesen győzött az ifjusági négyes versenyben a néhány „öreg” evezőssel kombinált „junior” csapat ellen. 1. Braumüller, Raáb, Bergesz, Rácz, kormányos Muki, 2. Reinhardt, Czukor, Schulhoff, Gerő, kormányos Kösze.

A szenior négyes versenyben a favorit négyes ellen meglepetésszerűen győzött a Variassi, Buschi, Brunnenschenkel, Erky, kormányos Gerő csapat, amely ilyen összeállításban először ült csónakban. Minden előzetes edzés nélkül, ödöklő küzdelemben győzték le a Jánosi, Fodor, Werner, Hoffmann, kormányos Muki csapatot. A rajtnál a második csapat fél hajóhosszal „megugrott”, de a katona strand közelében az első csapat „rákapcsolt” és óriási előnnyel futott célba.

A baráti hangulatu házi-versenyek lezajlása után a klub népszerű kormányosa, Kiss Muki, szabadulni igyekezett azon könnyelműen tett ígéretétől, hogy „megeszem a szó-csővetet, ha kikapunk”, azonban a jókedvű versenyzők idejében megátolták menekülését s szigoruan ragaszkodtak az elszánt fogadalom beváltásához. Kormányos Kiss egészségi állapotára való tekintettel, végül is megelégedtek azzal, hogy a szó-csővébe „étkezési-jelkép” szerint belcharapott..

A színvonalas küzdelmek után vidám hangulatu közös vacsora zárta be a házi-verseny napot, amelynek tanulságait a jövőben komoly versenyeken hasznosítják.

Nem vált be az „angol-taktika” a magyar kísérleti válogatónál

Magyar kísérleti válogatott—Beigrád 2:2 (1:1). Góllövők: Váradí, Zsengeller, illetve Pásanski (2). Játékvezető: Iványi. Szombaton este, villanyfény mellett az Elektromos-pályán játszották le a mérkőzést, hatalmas esőzés után. A játék képe alapján a beigrádi csapat győzelmet érdemelt volna. A magyar csapatnál nem vált be az angol taktika és az erőtlet is kivánnivalót hagyott maga után. A játékosok közül Sziklai, Fekete Szalay, Cseh és Gyevai dicsérhetőek. Beigrád csapatában a védelem remekelt.

TEKESPORT

Pompásan sikerült a Metalurgistul pályaavató-versenye és ünnepe

A nagyszerűen fellavult Metalurgistul győzött a csapatversenyben Farkasné nyerte a hölgyek és Curila a férfiak egyéni versenyét

Legifjabb tekegyesületünk, vasárnapi pályaavató versenyén, kettős kellemes meglepetéssel szolgált első reprezentációs szereplése alkalmával: olyan mintaszerű precizitással rendezte meg versenyét, mely öreg rutinizott egyesületeknek is becsületére válnék, majd néhány duzzogó látókosa miatt tarfalékokkal fellálló csapata lelkes akarással és komoly játékkal megnyerte a csapatversenyt teljessé tette azt a sikert, melyre méltán rászolgáltak.

A rendezés nehéz munkáját Szilágyi alelnök vezetése mellett, szinte hibátlanul látta el a Metalurgistul kiváló rendezőgárdája, élénk bizottságot szolgáltatva arról a tényről, hogy az egyesület vezetése a legjobb kezében van és biztosítéka a jövőbeni egyenletes fejlődésre.

Sairálattal kell megemlékeznünk az egyetlen zavaró körülményről, melyet a meghívott temesvári CFR csapatának távollmaradása jelentett, bár sportbelileg nem volt éppen jelentős körülmény, mert csapataink emelkedő formájára mellett ugysem játszottak volna különösebb szerepet a versenyben.

A pályaavató-ünnepség szombat este 9 órakor vette kezdetét a gondosan kiszített pályán, ahol az aradi egyesületek képviselői mellett csaknem teljes számban megjelent tekéző-társadalom, melegen ünnepelte az agilis ifjú tekegyesületet. Az ünnepi avató beszédet a kerület delegátusa, Pascu Gheorghe technikai vezető tartotta, kiemelve a tekézősport fejlesztésénél oly fontos sportszerű viselkedés szükségességét, a baráti összetartás és megértés fontosságát. Ebben a szellemben való testvériességre hívta fel az egyesületeket és üdvözölve az ünneplőket, sok szerencsét és sikert kívánt a Metalurgistulnak.

Macian Nicolae, az AAC népszerű kapitánya lelkes szavakban fejezte ki egyesülete és a maga nevében is jókívánságait és átnyújtotta az AAC színeit viselő székfűcsokrot. Majd a többi egyesületek üdvözlése után Szilágyi alelnök talpraesett beszédében közölte meg a társegyesületek szeretettelgyűlvánlását és kérte, hogy e szeretettel a jövőben is állandóan meg szerény dolgozni akaró egyesületét.

Most Pascu szövetségi megbízott átvágva a pályát elzáró szalagot, felavatottnak jelentette ki a pályát és ünnepelesen átadta azt hivatásának.

A sorra következő tisztelet-dobásokat Pascu delegátus nyitotta meg, majd utána még 46-an tettek 3-3 tiszteletdobást mely versenyben a 15 fát elért Filipas lett a győztes és nyerte az üveg likőr tiszteletdíjat.

A tiszteletdobások után a Tricolor—Infrătirea mérkőzés vezette be a versenyt, majd a késő déli órákig az egyéni versenyek kerültek műsorra. Az egyéni versenyek vasárnap reggeltől, délután 4 óráig, majd a csapatversenyek után este is folytatódtak és 11 óra tájban nyertek befejezést.

A döntőni csapatversenyeken előbb az AAC—Prietenii, majd miután a temesvári CFR nem jelent meg, a Metalurgistul partnereként — de versenyen kívül — úrra az AAC állt ki és ezáltal az első pompás eredményét is felülmúlta.

A versenyről a következőkben számolunk be:

Tricolor—Infrătirea 192:156. A váratlanul indiszponáltan játszó Infrătirea ellen biztosan győzött az egyenletesen játszó Tricolor. Az első menetben az Infrătirea 44 fával egy fával előnyre tesz szert, a Tricolor 43 fával szemben de a második menetben a javító Tricolor 52 fát ér el és 7 fával magához ragadja a vezetést az ismét 44 fát elérő Infrătireával szemben. A Tricolor a harmadik menetben ismét javít és 55 fát üt, viszont az Infrătirea teljesítménye rosszabbodik, 43 fára, majd miután az Infrătirea negyedik menete nem sikerül, a mindössze 25 fás score nem készíti a Tricolort nagyobb erőfejlesztésre és 42-es meneteredményével biztosan nyeri a versenyt, mely a nap legnagyobb meglepetését eredményezte. A csapatok így állnak fel: Tricolor (Román, Ferenczy, Rózsa, Gaál, Bárány, Wolf, Varga, Szilágyi, Balla, Münich, Kleindl), Infrătirea (Pascu, Hanga, Magyar, Turturen, I. Filipas, Gajda, András, Nagy II., Nagy III., Kertész, Csiky, Fritsz).

AAC—Prietenii 215:200. Pompás, fej-fej mellett küzdelmet hozott a mérkőzés, melyből a ma egységesebb és jobban kiegyenlített erejű csapat került ki győztesként. Egyformán jól kezd mindkét csapa: ki míg az AAC 53 fát üt, a Prietenii 52 fát ér el. A második menetben egy pillanatra kihagyják a barátok, 43 fát tudnak csak összehozni és az atléták hátszánya ugyanolyan 53 fás eredményekkel, most 11 fával szöknek meg. Hiába erősít most rá a Prietenii és 11 óra 02 fát a harmadik menetben, az AAC is erősít és 61 elért fá után mindössze egy fával csökken az atléták előnye. A negyedik menettől függ most: már a mérkőzés sorsa, azonban ez egyiknek sem sikerül tülölni, mert míg az AAC 48-as szárával fejezi be a mérkőzést, addig a Prietenii csak 43-as menetet produkál és bár eredménye így is kiváló, az atléták 15 fával nyerik a nivós küzdelmet. Csapatok: AAC: Böszörményi, Schmelzter, Wingeron, Szalma Bardócz, Lengyel, Varga, Lésza, Török, Pálfi, Romváry, Macian, Prietenii: Albertszky, Tóth, Rosenzweig, Curila, Lipniczky,

Boiváry, Strzalka, Orbán, Korbifa, Butyka, Wittmer, Böhm.

Metalurgistul—AAC 216:215. A nap legnagyobb meglepetése a kényszerűen tartalékoltt Metalurgistul pompás játéka, mely egyben élénken bizonyítja, hogy az egyesület nagy és tehetséges tartalékkal rendelkezik. A mérkőzés a nap legszebb küzdelme volt és ez eredmény elérésében nagy érdeme van a sparring-partnerül szegődött atlétáknak, kik a meg nem jelent temesvári CFR helyett vállalkoztak a „pacemaker” szerepre és 16 játékkal szinte magukkal ragadták a fiatal vasas együttest. Talán ennek is köszönhető a nagy akaráson kívül a vasasok pompás győzelmüket, melyre azonban mindenképpen rászolgáltak nyugalmukkal és küzdőképességükkel. Az atléták ezuttal is 53-al kezdenek és mikor kissé gyengébben működik az AAC-gépezet, 41 a fantomviség és a vasas gárda most már egészen komoly eredménnyel rúkol ki, 63-as menete a nap legjobbja és 27 fás vezetést jelent. Az atléták most teljes erővel lendülnek játékba, 62 fával zárják a menetet, viszont a vasasoknak ez a leggyengébb szériájuk, 41 fát ütnek és az előny 6 fára zsugorodik össze, de a három menet eredményéből — 162 fa — már meglepetésre lehet következtetni. Az AAC zárómenete ismét pompás eredményt hoz, 60 fát ütve, versenyeredményüket is felülmúlja egy fával: 216 fa remek teljesítmény. A vasasok azonban úrra lendültek jönnek és 53 fás score-jukkal 215 fa az eredmény, be van állítva az AAC eredménye. A szabályok értelmében most már rádóbással döntendő el az első-ség kérdése. A Metalurgistul dob elsőnek olyképen, hogy minden játékos egy-egy dobást tesz. Az eredmény minden várakozást felülmúlva 32 fa, melynek ellenében a balszerencsés atlétacsapat csak 16 fát ér el és így a ma nagyszerűen szerepelt vasasok lesznek a torna győztesei, megkettőzve ünnepságuk örömeit. Az AAC ezuttal is előbbi csapatával szerepelt, míg a Metalurgistul együttese a következőképpen állott fel: Wankler, Goócs, Szendrei, I. Onran, Potzova, Vékus,

Tyahor, Szilágyi, Szendrei II., Molnár, Szendrei III., Toma.

A csapatversenyt tehát a Metalurgistul nyerte 215 fával (rádób. 32), 2. AAC 215 fa (rádób. 16), 3. Prietenii 200 fa, 4. Tricolor 192 fa, 5. Infrătirea 156 fa.

Az egyéni versenyek eredményei a következők: Férfiak: 1. Curila (Prietenii), 17 fa (rádób. 8), 2. Merk (Met.), 17 fa (rádób. 7), 3. Turturen II. (Prietenii), 16 fa (rádób. 13), 4. Hanga (Infr.) 16 fa (rádób. 7), 5. Varga (Tric.), 16 fa (rád. 4). Ugyancsak 16 fát értek el, de a rádóbásnál nem jelentek meg Pascu Gh. és Böszörményi.

A hölgyek versenyében Farkasné győzött, férfiaknak is becsületére való 16 fával, 2. Tivadarné 9 fa, 3. Szatmáriné 8 fa, 4. Pappné 8 fával.

A versenyek befejezése után mintegy kétszáz személyes ünnepi társasvacsora keretében ünnepelték a tekézők nagy családja a Metalurgistul és Macian Nicolae, Rosenzweig János és még sokan üdvözölték a vasasokat és annak buzgó vezetőségét, biztosítva szeretetükről és barátságukról az ünneplő egyesületet. Szilágyi alelnök mondott köszönetet az ünnepségen való szíves részvételért és kérte az itt megnyilvánuló szeretet és megbecsülés minden időkre való fenntartását. Majd lendületes szavak kíséretében osztotta ki a győzteseknek a verseny pompás díjazását, mely szerint a nagy ezüst serleget a Metalurgistul, ezüst plakettet az AAC, bronzplakettet pedig a Prietenii csapatkapitányoknak nyújtotta át. Az egyéni versenyben Curila ezüst serleget, Merk egy bronz-szarvast, Turturen II. egy modern élelészekrénylámpát, Hanga egy pár tekéző versenycipőt, Varga pedig egy üveg likőrt nyert.

A hölgyeket igen szép üveg szerviz-tárgyakkal jutalmazták. Ezután felszöndült a zene és a fiatalok a kora hajnali órákig ropta a táncot, mulatva fejezte be a mindenképpen pompásan sikerült avatóünnepélyt.

Módosították a bíraskodási bélyegről szóló törvényt

Szeptember 1-től bűnügyekben is alkalmazni kell a bíraskodási bélyegeket — A jövőben nem intéznek el egyetlen jogiratot sem, ha nincs kellően felbélyegezve

A bírói kar és a jogszolgáltatás átszervezésével kapcsolatos tehertöbblet fedezésére az igazságügy-minisztérium módosította a bíraskodási bélyeg (timbru judiciar) bevezetéséről szóló törvényt. A módosított törvénynek, amely már meg is jelen: a hivatalos lap szombati számában, legjelentősebb újítása az, hogy a bűnügyeknél is előírja a bíraskodási bélyeg alkalmazásának kötelezettségét. Eszerint bíraskodási bélyeget kell tenni az eddigi esetekben kívül a fellebbezések, felfolyamodásoknál, kontestációknál és perütitásoknál, valamint a tanuállítási kérvényekre is a bűnügyi fellebbezésekénél.

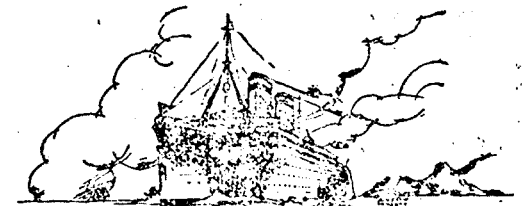
Az 1 és 2 leies bélyeg alkalmazására vonatkozó előírások nem változtak, de a többi bélyegérték felhasználási lehetősége módosult. Így 4 leies bélyeg kell minden feljelentésre, vagy kérésre, amelyet közvetlenül az igazságügyminisztériumhoz vagy a táblák főigazságosaihoz nyújtanak be. A törvénysekénél minden beadványra, valamint a törvényszék előtt levő bűnügyi fellebbezésekénél beadott tanuállítási kéresekre, bármilyen természetű bírósági jelleggel felruházott tanácsnál, vagy testületnél a közjegyzőségeknél, telekkönyvi hatóságoknál, és bármilyen más különleges foku bírósági intézménynél 5 leies bíraskodási bélyeget kell az okmányokra ragasztani, míg a tábláknál, büntetőtábláknál beadott és kiállított kérvényekre és okmányokra 7 leies bélyeg kell.

A 10 leies bíraskodási bélyeg alkalmazásának előírásai a régiék maradtak. Az 50 leies bélyegeket a Semmitűszékhez és a táblákhoz benyújtott folyamodásokra, az igazságügyminisztériumhoz közvetlenül beküldött naturalizálási iratoknak a nyilvántartási iránti kérvényekre, a 200 ezer leien aluli értékű váltók megővatólási kérésére, a 100—500 ezer lei értékű okmányok hitelesítése iránti kérésekre, a bűnügyi nyilvántartó-bizonylatokra, a magánálírásos okiratok átírása iránti kérvényekre, valamint a hitelintézetek által saját külön törvények szerint hitelesített okmányokra, a 200 ezer leien felüli értékű váltók óvatolása, valamint az 500 ezer leinél nagyobb összegre vonatkozó okiratok hitelesítése iránti kérésekre minden megkezdett 100 ezer lei után egy-egy 50 leies bíraskodási bélyeget kell ragasztani. Ugyancsak 50 leies bélyeg kell az előzetes letartóztatásban levő személyeknek óvadék ellenében való szabadlábra helyezése iránti kérvényekre és az árlejtések alapján elnyert közszállítók és közmunkák odaitelési végzésére. A gyári védjegy bejegyzése iránti kérvényekre 100 leies bíraskodási bélyeg kell, ugyancsak minden ezzel kapcsolatos bejegyzés iránti kérvényre, továbbá a kereskedelmi vállalatok létesítésére, névváltoztatási és naturalizálási ügyben beadott kérvényekre, az üzleti könyvek láttamozása iránti, valamint a bűnügyi nyilvántartó-bizonylat kiadása iránti kérvényekre és a közszállítók odaitelésére vonatkozó bizonylatokra. Ugyancsak 100 leies bíraskodási bélyeg kell az egyéni cégek bejegyzése iránti kérvényekre, míg a társaságok kérvényére 200 lei bíraskodási bélyeg kell. A polgári kártérítés céljaira szolgáló végrehajtási záradéknak bűnügyi ítéletekre való rávezetése iránti kérvényekre 200 ezer lei kártérítés 50. ennél nagyobb összegű kártérítés esetén pedig 100 lei bíraskodási bélyeget kell alkalmazni. A naturalizálási oklevelekre 2000 lei bíraskodási bélyeg kell.

A módosított törvény 22-ik szakasza kimondja, hogy egyetlen bírósági, vagy igazságügyi fórum sem

intézhetsen olyan jogi ügyet, kérvényt, vagy feljelentést, amelyen nincs megfelelő értékű bíraskodási bélyeg és minden ilyen bélyegnélküli okirat semminek számít. A bűnügyekben fellebbező és felfolyamodó vádlottakat az illetékes bíróság feje mentesítheti a bíraskodási bélyeg megfizetése alól, ha behívnyitják, hogy teljesen vagyontalanok és a bíróság előtt csak kirendelt védőik van.

Az új rendelkezések szeptember elsejével lének életbe.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Tengereituli utazások

gyors, kényelmes és olcsó a

Hamburg-Amerika Linie

modern hajóival

Északamerikába, (Kanada)

Középamerikába

Délamerikába (Chile, Peru)

Ausztráliába, Ázsiába

és minden fontos kikötőbe.

Tanulmányi és szórakozási utak a tengerre az év minden szakában.

Afrikai utazások a

Deutschen Afrika-Linien hajóival.

Információk és prospektusok a

Hamburg Amerika-Linie

S. A. R. képviselőnél:

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24. Tel. 10-86.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A román—német vegyes faipari bizottság megállapította a szeptember 1-ig Németországba bevihető fűrészáru értékét

Az árkérdésben is megegyezés jött létre — Száznolcvanezer köbméter fűrészárut vásárol a volt Ausztria területéről Magyarország

A német—román faipari egyezmény értelmében a vegyesbizottság tárgyalta le a két ország közötti faforgalommal kapcsolatos kérdéseket. Ez a vegyesbizottság a napokban ülést tartott Németországban. Románia részéről a tárgyalásokon Petre Ioan mérnök, a Caps vezérigazgatója, Dumitrescu mérnök, az Ugir kebelében működő Faiparosok Szövetségének igazgatója és Gh. Constantinescu a Bukovinai Gör. Kel. Vallásalap vezérigazgatója vettek részt. Az értekezleten megállapították az 1939. szeptember 1-ig Németországba bevihető tölgy- és bükkfűrészáru, hűkk-tűzifa és fajelez importkontingensének globális értékét. Az árkérdésben úgy döntöttek, hogy Németország és Románia szakmai szervezetei köntek erre vonatkozólag egyezményt. Megállapo-

dás jött létre arról is, hogy a román—német fűrészáru-egyezményt 1939. május 13-tól kezdődő hatállyal alkalmazottnak tekintik.

Itt említjük meg, hogy a Németország és Magyarország között a volt Ausztria területéről történő fűrészelés kérdéseben megegyezés jött létre. Eszerint Magyarország Németországtól 180.000 köbméter fát vesz át, amiből 100.000 köbméter fűrészáru, 40.000 köbméter fenyő-bányafa, 30.000 köbméter faragott fa és 10.000 köbméter fenyő-gömbfa. A magyarországi importot kizárólagos joggal két magyarországi cég és pedig az Erdőbirtokos és Fakitermelő Rt. és az Árucserforgalmi Rt. bonyolítja le. A megegyezés szerint Magyarország egyes nyugati vidékeire csak németországi fűrészáru, illetőleg műfa vihető be.

Az aradi építőipari céh értekezlete

Elismerté a céh jogi személyiségét

Vasárnap Aradra érkezett a temestartományi építőipari céh elnöke, Foale Gheorghe és a céh titkára, Gajo Andrei, akik értekezletre ültek össze a céh aradi tagozatának vezetőivel tagjaival: Marinca Ioan-nal, Böszörményi Benedekkel, Heim Gyulával és Szilágyi Dezsővel. A tartományi vezetők közölték, hogy a munkaügyi minisztérium elismerte a céh jogi személyiségét, ami mérték nyújt a tényleges tevékenység megkezdésére.

Ezután az elnök ismertette az értekezlet résztvevői előtt a céh hatáskörét és hangsúlyozta, hogy a céh fontos szerephez jut az építésszek érdekképviselete szempontjából és éppen erre való tekintettel utalt annak jelentőségére, hogy az összes építésszek tömörülje-

nek a céhben nemzetiségi és valláskülönbségre való tekintet nélkül.

Elhatározták, hogy a közeljövőben rendkívüli közgyűlést tartanak, amelyen részletesen beszámolnak az eddigi tevékenységről és a jövő munkatervét ismertetik. Foglalkoztak a kontárkérdéssel is és úgy döntöttek, hogy a jövőben maga a céh ellenőrzi majd a legszigorban azt, hogy vajon a céh tagjai nem nyújtják-e támogatásukat kontároknak olyképpen, hogy saját aláírásukkal ellenjegyzenek olyan terveket, amelyeket kontárok készítettek és kontárok haitanak végre. A céh tehát azt ellenőrzi majd, hogy az egyes céhtagok által ellenjegyzett terveket valóban ők hajtják-e végre vagy sem.

A kompenzációs exportból eredő szabad devizák egyrészét nyers- és készbőrök vásárlására foglalta le a kormány

A hivatalos lap augusztus 18-iki számában minisztertanácsi rendelet jelent meg, amely a nemzetvédelmi célokra szükséges nyersanyagok behozatalának fokozása érdekében úgy intézkedik, hogy szeptember elsejétől a szabad devizájú államokba kompenzációs uton kivitt árak ellenértékéből 25 százalékot kötelező módon nyers- és feldolgozott bőrök behozatalára kell fordítani. Az exportőröknek a kivitel lebonyolításakor ilvenértelmű kötelezettséget kell aláírniok, a jogosított bankok pedig kötelesek a befolyó devizák 25 százalékát zá-

rolni. Az autóbehozatali célokra szolgáló speciális kompenzációkból eredő exportdevizákból 10 százalékot hasít ki a rendelet a 84—90 vámtétel alatt felsorolt nyers és készbőrök behozatalának céljaira. Ezeket a nyersbőrmenyiségeket a kompenzációs exporttól számított három hónapon belül kell behozni és annak az exportőrnek a zárolt devizáit, aki eddig a határidőig nem mutatja be a Banca Nationalánál a bőrbehozatali igazolárait, minden formáság nélkül a jegybank veszi át. A jegybank csak 1939. október elseje utánról kelt importigazoló okmányokat fogad el.

Szabad reggeli nyitást kérnek az aradi fűszerkereskedők

Az Arad megyei Kiskereskedők Szindikátusa emlékiratot intéz a munkaügyi miniszterhez, akitől az aradi fűszerkereskedések számára nemrégiben megállapított téli záróra bizonyos rendezéseinek módosítását kéri. A rendelkezés értelmében Aradon a téli záróra szeptember elsejei hatállyal lép életbe. A zárórarendelés értelmében a fűszerkereskedők Arad városában csak reggel félnyolckor nyithatnak. Az emlékiratban a Szindikátus azt kéri, hogy változtassák meg a rendelkezés ezt a részét és állítsák vissza az eddigi rendszert, vagyis a reggeli nyitást időpontját ne szabályozzák. A kereskedők, főleg a piac környékén lévő kereskedők számára ugyanis súlyos kárt jelent az, ha üzleteiket csak reggel fél 8-kor nyithatják, mert üzleti forgalmuk egy jelentős részét eddig is éppen a kora reggeli órákban bonyolították le. Hivatkoznak az emlékiratban arra, hogy a többi városokban a reggeli nyitást időpontja nincs szabályozva, indokolatlan tehát, hogy ezt éppen Arad vonatkozásában szabályozzák.

= EGVELŐRE NEM ENGEDÉLYEZIK A MALKOK BEFENDEZÉSÉT. Cornateanu földművelésügyi miniszter a szőlőparosok egy kiáltványára előtérrel kifejezte, hogy egvelőre nem engedélyezik a malmok herendőzését, mert a jelenlegiek is fedezik a szükségletet. Mielőtt biztosítani sikerül a tisztívitel fellendítését, a minisztérium újból hozzájárul újabb malmok létesítéséhez.

= A „Consum“ legújabb száma a mezőgazdasági termelés mechanizálásának kérdéséről indít széleskörű anketét, amelynek keretében megszólaltatja az ország minden szakértőjét, aki a kérdés megoldásához véleményével hozzájárulhat. A „Consum“ legújabb számának tartalmából kiemeljük még a következő főbb cikkek címét: Hogyan fokozható Románia erdőtermele. Csak ötmillió holland forint a fizetésképtelen Mendelsohn-bankkáz fedezetlen passzívja. Megállapították a szeptember 1-i Németországba kivihető fa-kontingens Hatvanmillió leire emeli részvénytökéjét a Moroeni faipari vállalat. Beszámol a „Consum“ legújabb száma a legfrissebb részvénytársasági alapításokról, tőkeemelési tranzakciókról, pénzügyi hírekről, közli a legújabb közszállítások kiírását. Kérien mutatványszámot a kiadóhivataltól: Koiuzsvár, Str. Regina Maria 48. •

Mit jelent

Max Ausschnitt meováása a Resica-művektől?

Bucuresti. A román gazdasági életnek olyan szenzációja van, amely nemzetközi viszonylatban is méltó feltűnést fog kelteni. Amint az Aradi Közlöny már hírül adta, Max Ausschnitt, az ismert nagyiparos lemondott a Resica-művek német igazgatósági tagságáról és a lemondást elfogadták. Egvelőre még nem lehet részleteket tudni a lemondás okairól, de beavatott ipari körökben már több ízben elterjedt volt a hír, hogy Ausschnitt eladja a Resicánál lévő érdekeltségét és Angliába költözik, ahová a Resicánál érdekelt Wickers-művek révén már régóta vannak üzleti kapcsolatai. Max Ausschnitt azonban ügyvezető igazgatója is volt a Resica-műveknek Malaxa Nicolae mérnökkel, a Malaxa-művek fő részvényesével egyetemben. A Resica igazgatóságából történt visszavonulás egyúttal azt is jelenti, hogy Ausschnitt az administrateur delegéé tisztségéről is lemondott, vagyis a részvényeit eladta. Arról, hogy mi történik Ausschnittnak a Titon-Nadrag-Calan egyesült vasműveknél lévő nagyarányú érdekeltségével az eddigi híradások nem emlíkeznek meg.

Szeptember elején ül össze a jugoszláv—magyar gazdasági bizottság

Sima elintézését nyert a jugoszláv exportszáldó ügye — Jugoszlávia korpát akar Magyarországból importálni

Budapestről jelentik: A magyar—jugoszláv fizetési egyezményt, melynek lejáratja ez év szeptember 30-án következett volna be, a két állam közös megegyezéssel ez év december 31-ig meghosszabbította. A magyar—jugoszláv állandó közgazdasági bizottság szeptember első felében kezd meg azokat a tárgyalásokat, melyek az immár december 31-éig meghosszabbított egyezmény újból szabályozását és a viszonyoknak megfelelően időszéri kibővítését célozzák. A tárgyalásokon nem csak az egyes árucserforgalmi kontingensek kérdésének szabályozása került szóba, hanem a fizetési megállapodás is megfelelő mértékben módosul és egyidejűen sor kerül az utóbbi időben bizonyos vitákra alkalmas adó jugoszláv exportszáldó kérdésének elintézésére is.

Mint ugyanis köztudomású, az utóbbi hetek folyamán a magyar—jugoszláv fizetési viszonylatban bizonyos nehézségek mutatkoztak, melyek összefüggésben állanak azzal a mintegy 20 millió dinárt kitevő egyenlővel, amely technikai okokból Jugoszlávia javára mutatkozik. Bár e kérdésben még végérvényes intézkedés nem történt, kétségtelen, hogy ez az egyenleg csak technikai jellegű és felszaporodását az okozta, hogy bizonyos függő számlákról a devizatételek átvezetése a rendes számlákra még nem történt meg. E tekintetben a szeptember első felében összeülő vegyes-bizottság teljes tiszta helyzetet teremt, úgyhogy ez a körülmény semmi körülmények között sem fogja gátolni a magyar—jugoszláv kölcsönös áruforgalom további jelentős fejlődését. Erre egyébként az adott viszonyok között különösen nagy szükség van, miután Jugoszláviában bizonyos hiány mutatkozik takarmányfélékben, melyet Magyarországból árucserforgalmi uton beszerzett nagyobb korpamennyiségekkel szeretnének pótolni.

= A ROMÁN—MAGYAR KERESKEDELMI TÁRGYALÁSOK. A nemzetgazdasági miniszter kinevezte annak a bizottságnak tagjait, amelyik Budapesten román részről a román—magyar kereskedelmi tárgyalásokon részt vesz. A bizottság összetétele a következő: I. Cristu, a külügyminisztérium gazdasági osztályának főnöke, I. Matasaru, budapesti gazdasági tanácsos, Stefan Mitescu mérnök a behozatali szabályozó szolgálat igazgatója, Petre Porumbelu, a Banca Nationala referense, I. Dumitrescu, az UGIR, faosztályának vezetője és C. Barbul a nemzetgazdasági minisztérium szolgálati főnöke.

= Egyszerűsítették a cukor forgalombahozatalának ellenőrzését. A pénzügyminisztérium határozata értelmében a cukor forgalombahozatalával kapcsolatos ellenőrzés egyszerűsítése végett a jövőben megszüntetik az ellenőrzést a cukorkraktárakban, a vegyeskereskedésekben és azon cukrászdákban, melyek nem dolgoznak gép erővel. Így tehát ezentúl csak a cukorgyáraknak és a többi vállalatoknak kell továbbra is vezetniük a cukorforgasztás nyilvántartásáról szóló könyvet, mint eddig.

Háboru esetére szóló biztosítások szervezése Németországban és Belgiumban

A feszült világpolitikai helyzetre való tekintettel Európában nagy erővel folyik a házbiztosítások megszervezése. Minden ország kormánya sürgős feladatának tartja, hogy polgárai részére gondoskodjék biztosítási fedezetről háboru esetére és tüzvész esetén is lehetővé tegye a gazdasági élet normális funkcióinak a fenntartását, a lehető legmesszebbmenő mértékben. Nagy erővel szervezik a háborús biztosítást Németországban, ahol a biztosítóintézetek közösségre léptek, hogy a háborús kockázat viszontbiztosításának elhelyezését lehetővé tegyék. Mindezek a német biztosítótársaságok, amelyek szállítványbiztosítással foglalkoznak, beléptek az újonnan életrehívott háborús biztosítási nyelbe, amelynek részére a német kormány egelőre 10

millió márka garanciát adott. A pool az üzlethelekkel szemben közvetlenül nem szerepel, hanem üzletkötő társaságok jegyzik a kötvényeket, úgyhogy az új intézménynek valóban viszontbiztosítási jellege van.

Mintán Németország, Anglia, Dánia, Norvégia, Franciaország és Hollandia már alapított kölcsönösségen alapuló biztosításokkal foglalkozó intézetet, most Belgium is elhatározta egy ilyen intézmény felállítását. Az új intézet vezetőségében helyet foglalnak biztosítási szakemberek, valamint a pénzügyminisztérium és a tengerészeti minisztérium képviselői. Közös bizottság fogja megállapítani a háborús biztosítás díjtételeit. Az új belga biztosítási intézményért a belga kormány szavatol, egyelőre 10 millió frank erejéig.

Bonyodalmak egy örökség körül

Különleges bonyodalmak középpontjába került Róth Lajos aradi cipőkereskedőség háza. Még tizenkét esztendővel ezelőtt Róth Lajos, aki akkoriban kiskorú volt, Felvácra községben házat örökölt. Gyámja a házat eladta a községnek iskolá céljaira, az adás-vételt azonban az aradi árvászek nem hagyta jóvá. Ettől függetlenül az iskolát beköltöztették Róth Lajos ingatlanába, de a telekkönyvben még mindig az örökös néven szerepelt. Róth Lajos időközben nagykorú lett és 1937-ben dr. Ungár Imre aradi ügyvédhez fordult.

Az ügyvéd a jogi eljárás során felszólította a községet, hogy adja át az ingatlant és fizesse meg annak használatáért a tíz évi esedékes bérösszeget. A felszólításra a község nem is válaszolt, mire az örökös pert indított Felvácra ellen. Az 1939. elején megtartott törvényszéki tárgyaláson váratlan események derültek ki. Kijött ugyanis, hogy a házat időközben elárverezték. Az adás-vételi szerződés szentesítése címén Turuc Ámos községi jegyző 1200 lei honorárium meg nem fizetése miatt pert indított Róth gyámja ellen. A perről Róth Lajos mit sem tudott és a végzésbe mégis belekerült a neve. Miután senki sem térítette meg a jegyző járandóságát, a 200.000 leies házat elárverezték és az ingatlant három ezer leiert adták el. Amikor ezek a tárgyalások kitudódtak, Ungár Imre dr. a per elhalasztását kérte és újabb határidő kitűzéséért folyamodott. A törvényszék ehhez hozzá is járult. Most tárgyalják ismét az ügyet és a törvényszék ezen a tárgyaláson úgy döntött, hogy a Turuc Ámos jegyző javára szóló bekebelezési végzést megsemmisítette. Ezen az alapon Róth Lajos ügyvédje az örökösödési ügyet új mederbe tereli.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

KEDD, AUGUSZTUS 23.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Ionel Cristea zenekara Mia Boxan énekcsapattal. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13:05: A zene folytatása. 13:30: Spanvol faluk lemezek. 13:45: Felolvasás. 13:55: A zene folytatása. 14:10: Hírek. 14:30: Bajor és tiroli dalok lemezekről. 15:10: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Tündöklő krónika. 19:17: Lemezek. 20: Demian Theodorescu előadása Eminescu új lélekuralmáról. 20:15: Walther Rehberg zongora lemezei. 20:30 A rádiózenekar klasszikus-zene hangversenye. 20:55: Pavel Irokieni énekel. 21:15: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 21:50: Hírek, sportközlemények. 22:05: Tánclemezek. 22:35: Ariák lemezek. C. Stanescu Cerna operettjeiből. 23: Hírek. 23:15: Vasile Julea zenekara Radics Bujor énekeivel. 23:45: Hírek külföldre Franciaul és angolul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éntrend. 11: Hírek. 11:20 és 11:45: Felolvasás. 13:10: Pusztay Sándor énekel. Sallay István hegedül zongorakísérettel. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Hanglemezek. 15:30: Hírek. 17:15: Reményi Józsefné mesél. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:10: Tánclemezek. 19:05: Katonazenekar. 20:15: Hírek. 20:25: A rádió szalonzenekara. 20:50: Kürti József emlékest. A bor. Szimfonia három felvonás-

ban. Irta: Gárdonyi Géza. 22:40: Hírek, időjárásjelentés. 23: A Chappy tánczenekar játszik. 23:40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Balázs Kálmán és cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 18:45: Russzin hallgatóknak. 19:20: Szabadtéri előadás a reneszánszkor Budán. Kardos Tihor dr. egyetemi magántanár előadása. 19:50: Katonazenekar. 20:30: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21:20: Lovászi Fereő és cigányzenekara muzsikál. 22:15: Schubert: B-dur harmas, zongorára hegedűre és gordonkára. Hanglemezekről. 22:50: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 14:10: Népdalok. 17:45: Népzene. 19:20: Rádiózenekar. 20:05: Schrammel négyes. 21: Kovács zongoraművész. 21:50: A Vörös Kereszt fennállásának 75-ik évfordulóján. Ünnepe Zürichből. 23:15: Táncczene.

SZERDA, AUGUSZTUS 23.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13:05: Nyári szalonzenekar. Veronica Maximilian énekcsapattal. 13:45: Felolvasás. 13:55: A zene folytatása. 14:10: Hírek. 14:30: A zene folytatása. 15:10: Időjelzés, időjárásjelentés. 19:02: Művészeti közlemények. 19:17: Erica Morini hegedű- és Alexander Brailowsky zongoralemezei. 20: Victor Ion Puna előadása a fakusi színházokról. 20:15: A rádiózenekar északi hangversenye. 21:15: Amerikai jazz lemezek. 22: Hírek, sportközlemények. 22:15: Tánclemezek. 22:35: Ecaterina Amigdalj olasz dalokat énekel. 23: Hírek. 23:15: Ionel Giurgea zenekara. 23:45: Hírek külföldre Franciaul, németül és olaszul.

Budapest I. 7:45: Torna, hírek, közlemények, hanglemezek, éntrend. 11: Hírek. 11:20 és 11:45: Felolvasás. 13:10 A Rendőrség Fuvószenekara. 13:40: Hírek. 14:20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14:30: Vörös Sári magyar nótákat énekel, kiséri Rácz Zsiga és cigányzenekara. 15:30: Hírek. 17:15: A rádió diákférfi-órása. 17:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18:10: Balkáni és keleti népdalok. Előadja Nonkovsky Agnes zongorakísérettel. 19: Bölcsőtől a bölcsőig. Hanglemezek. 19:45: Horog-bottal a hazai vidékeken. Mészáros József előadása. 20:15: Hírek. 20:30: Csorba Gyula cigányzenekara. 21:20: Zilahy Lajos csevegése. 21:40: Igli diákok. Négyfelvonásos diáktörténet. 22:30: Hírek, időjárásjelentés.

Budapest II. 19:45: Ilinczy László jazzzenekara játszik. 20:30: Magyar emlékek a Raina-vidéken. Kampis Antal dr. egyetemi magántanár előadása. 21: Hírek. 21:20: Hanglemezek. 22:35: Időjárásjelentés.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

OKTATÁS

Perfekt román—német házitánitót (nevelőt) keresek 11-ik gimnazista fiam mellé. Gimnáziumból érettségizett előnyben. Cim a kiadóban. 3794

NOTIEREN SIE DIE ADRESSE:

Frau Scheitner, Str. Doamna Balasa Nr. 1, für deutsche Sprache. Utterricht vom Anfang bis zur höchsten Stufe. Konversation, Korrespondenz, Vorlesen. Konv. rumänisch, ungarisch, französisch. Honorar mässig. 3782

ELLÁTÁS

Két iskolás gyermeket teljes ellátásra uricsalád elvállal. Cim a kiadóban. 3798

Uri zsidócsalád elfogad egy urigermeket teljes ellátásra. Idegen nyelvekben, zenében és tantárgyaiban segítünk. Weisz Jakab, Str. Eminescu No. 41. 3778

Diákfiút, vagy leányt teljes ellátásra előnyös árban felvennénk. Cim a kiadóban. 3788

Jó házikosztót keres tisztviselő. Cim a kiadóban. 3786

ALKALMAZÁST KERES

Fogtechnikusság, 8 évi gyakorlattal, Aradon elhelyezkedne. Érdeklődni: Str. Calvin 5., a kapu alatt balra, I. ajtó. 3791

Szőlő, gyümölcsfa és földművelési ágakban teljesen jártas, 50 éves, családnélküli özvegy évi állást keres. Galsa, No. 44., jud. Arad. 3792

Hosszu bizonyítvánnyal gyakorlott gyermekgondozónő állást keres, vidékre is megv. Cimeket a kiadóba kér. 3801

Irodal teendőkben, valamint pénztárkezelésben könyvelésben teljesen jártas irodakasszony, aki kitünő referenciákkal rendelkezik, megfelelő állást keres. Szives megkereséseket „Tökéletes munkaadó” jellegre a kiadóhivatalba kér.

ALKALMAZÁST NYER

Jófejű mindenese elsejére, vagy azonnalra felvétetik. Jelentkezni: Charlotte cukorkaüzlet, Str. Eminescu. Jelentkezni délután 4—5 óra között.

Betegápolásban jártas, jóindulatu, tiszta, fiatalabb nőt keresünk. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3783

Mindenes szakácsnőt keresek szept. 1-re jó bizonyítvánnyal, Löwinger kötöttáru-üzlet, Bulev. Reg. Maria 18. 3734

Masamódlány állandó munkára, jó fizetéssel felvétetik. Schön Anna, Str. V. Goldis 1.

ÜKÁS

Modern, üres szobát keresek. Cim a kiadóban. 3785

Kiadó azonnalra uccai helyiség üzlet, vagy raktár részére. Str. Consistorului 11. 3767

Modern háromszobás lakás, összes mellékkel, különbejárattal kiadó. Str. Scaevola 14. 3800

Négyszobás, földszinti, modern uccai lakás, teljes komforttal kiadó szeptember 1-re. Str. Consistorului 29. 3799

Garconlakás (szoba, előszoba, fürdőszoba, főzőfülke) október elsejére kiadó. Str. Eminescu 9. 3793

Kiadó négyszobás lakás összkomforttal, újonnan festve. Str. Crişan 6. 3796

Egy szép uccai szoba bútorozva, vagy anélkül, esetleg ellátással, fürdőszoba használattal kiadó. Cim a kiadóban. 3797

Két szoba, irodának rendelőnek alkalmas, kiadó. Str. Cloşca 10. 3757

Egy- és kétszobás, balkomos nyílakás új házban szeptember 1-re is kiadó. Bul. Carol 68. 3746

Garconlakás fürdőszobával kiadó. Str. Andrei Muresianu No. 11.

Egy gyermekes család keres két bútorozott szobát fürdőszobával, konyhasználattal szeptember 1-re. Cimeket a kiadóba kérünk. 3681

Elsőemeleti, modern garconlakás alkonyval, fürdő- és előszobával kiadó. Piata Avram Iancu 5—6. 3723

Keresek bútorozott kétszobás lakást fürdőszobával, konyhasználattal szept. 1-ére. Cimeket a kiadóba kérünk. 3681

VÉTEL-ELADÁS

Tiszti egyenruhát alacsony termetre megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérem. 3781

Márványpad, cementárvány, hozzávaló virágtartókkal és egy látszó távcsőnek is használható és finom magvaváló szilva eladó. Str. G. Coanda 9. 3784

Brokát függönyök, sztrók, szekrények, székek, szőnyegek ágyak és képek eladók. Piata Avram Iancu No. 5—6., első emelet, ajtó 3. 3724

KÜLÖNFÉLÉK

Gyászévem letelt, 5 éves kisfiamnak szerető anyát keresek kinek gondtalan megélhetést biztosítok. Van házam, földem, nyugdíjkepes, hadmentes állami alkalmazásom. Felvilágosítást nyújt Bizonny Ferenc információs iroda, Timisoara, Văcăresca 11. 3795

SZILAGYI „YOGHURT”
UDIT
HUSIT 3854
Str. Mocioni 18.
Telefon 15-22.

Legújabb jelentéseink:

Megnemtámadási szerződés Németország és a Szovjet között

Ribbentrop német külügyminiszter szerdán Moszkvába utazik

Hétfőn éjjel, romániai időszámítás szerint husz perccel éjjel után, a német rádióállomások nagy meglepetéssel szolgáltak hallgatóiknak. A könnyű tánczenét váratlanul megszakították és az ügyeletes bemondó bejelentette, hogy rendkívül hirtelen közölnek, a rendkívüli hírről számolt be, hogy Németország és Szovjetország között megnemtámadási szerződés jött létre. A bemondó közölte még jelentésében, hogy a szerződés aláírása szerdán történik meg.

Fél egy órakor a stuttgarti rádió újabb hírt közölt a megnemtámadási szerződésről kapcsolatban és ekkor tudatta, hogy von Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter szerdán Moszkvába utazik, hogy a német birodalom képviselőjében személyesen írja alá a megnemtámadási szerződést.

XII. Pius pápa Lipót belga király személyét tartja alkalmasnak közvetítésre

Páris. (Rador.) A hétfőn megjelent francia lapok Angliának és Franciaországnak Lengyelországgal szembeni magatartásával foglalkoznak, valamint a Vatikán békekötésével és a két demokrata nagyhatalomnak az a szándék elhatározásával, hogy vállalt kötelezettségeinek a legteljesebb mértékben eleget tesz. D'Ormesson a Figaróban ezeket írja:

— Azok a megpróbáltatások, amelyeknek Európa ki van téve, Franciaországban nem zavarták meg a nyugalmat és itt mindenki el van határozva, hogy kötelességét a halálgig teljesíti. Azok, akik idegeink érzékenységére alapítják reményeiket, bizonyosságot fognak kapni hidegvérünkről és arról, hogy mi nem fogunk

hibát elkövetni és a támadók sem mi leszünk.

A Journal jelentése szerint olasz körökben vasárnap az a hír terjedt el, hogy a Vatikán közbelép és közvetíteni fogja a békét. A Castelfandolfóban tartózkodó

XII. Pius pápa véleménye szerint Lipót belga király lenne a legalkalmasabb személy a közvetítésre, de erre csak abban az esetben lehetne számítani, ha Páris és London részéről is felkérnék a közbelépésre.

A közvetítés próbaköve az lenne, hogy meg lehet-e nyerni Lengyelországot és Szovjetországot egy nemzetközi konferencián való részvételre.

Daladier Hore Belishával tanácskozott

Csütörtökön államtanács Párisban

Párisból jelentik: Hétfőn délután 5 órakor a francia kabinet minisztertanácsra ült össze, amelyen Daladier miniszterelnök elnökölt. Csütörtökön az Elysée-palotában államtanácsot tartanak Lebrun elnök elnökletével.

Lebrun köztársasági elnök szerdán délben visszaérkezik nyaraló helyéről a fővárosba. Csütörtökön elnökölni fog az államtanács ülésén, amelyet az Elysée palotában tartanak

meg. A francia államfő csak néhány napig marad Párisban, majd ismét vidéki üdülésre utazik.

Belisha Hore angol külügyminiszter hétfőn délelőtt átutazott Párison és közben megszakította útját, hogy Daladier miniszterelnökkel tanácskozzon. A francia kormány tagjai kedden a hadügyminiszterium palotájában minisztertanácsot tartanak.

Nyilatkozott Csáky gróf magyar külügyminiszter

Budapest. Csáky István gróf magyar külügyminiszter ma Budapestre érkezett. Hazaérkezése után a magyar külügyminiszter fogadta a Magyar Távirati Iroda munkatársát, akinek az alábbi nyilatkozatot adta:

— Magyarországon, Németországban és Olaszországban is a legnagyobb nyugalom és hidegvér honol, ami még valószínűtlenebbnek tűntett

fel az egyes államokban észlelhető kapkodás és idegességet. Mégegyszer hangsúlyozom, hogy sem Németországban, sem Olaszországban senki sem kívánt, nem kért és nem követelt semmit sem a magyar kormánytól, sem annak külügyminiszterétől. Éket verni Magyarországot és barátai közé hibával érőkötés — fejezte be nyilatkozatát Csáky István gróf.

Lengyel küldöttség Danzigban

Danzig. Hétfőn délelőtt lengyel küldöttség érkezett Danzigba, hogy elintézzék azokat a technikai kérdéseket amelyek Groiser, a danzigi szenátus elnöke és Kodacki lengyel nagykövet között a lengyel vámfelügyelők működésének kérdésében merültek fel.

Cáfolják a Hitler—Attolico találkozó hírét

Berlin. Egyes angol lapok az utóbbi napokban azt írták, hogy Hitler kancellár Obersalzbergben fogadta Attolico berlini olasz nagykövetet, aki átadta Mussolininek a salzburgi megbeszélésekre vonatkozó nemleges válaszákat. Hivatalosan kijelentik, hogy ez a hír merő kitalálás és nincs semmiféle alapja.

London. A danzigi kérdéssel kapcsolatban

a Daily Herald ezeket írja:

— 1939-ben nem megyünk Berchtesgadenbe, 1939-ben egy békefront élén állunk, amely nem állott fenn akkor, amikor Chamberlain miniszterelnök Münchenbe utazott és amikor Hitler bevonult Prágába. 1939-ben katonaságot küldünk Varsóba és Moszkvába, hogy ott katonai megbeszéléseket folytassanak.

Roosevelt visszatért Washingtonba

Washington. Roosevelt elnök rendelkezésére a Tuscaloora nevű órháló, amelyen az elnök hosszabb tengeri utat tesz, visszafordult és Halifax felé tart. Valószínű, hogy a középnyugati helyzetéről érkezett legutóbbi hírek hatása alatt sietett az elnök a visszautazást Washingtonba. Több lap tudja, hogy az elnök visszatérése után Washingtonból újabb innoceves békeszerződést akar közzé tenni a béke érdekében.

Ciano javaslatokat juttat el az angol és francia kormányokhoz

London. A lapok szerint könnyen lehetséges, hogy Ciano gróf külügyminiszter a tengerhatalmak megbízásából javaslatokat juttat el az angol és francia kormányokhoz. A Daily Mail is azt írja, hogy a római angol és francia nagykövete kihallgatáson jelennek meg Ciano külügyminiszternél, aki bizonyos javaslatokat terjeszt majd eléjük. E javaslatok átnyújtására már előbb is sor került volna, de Csáky magyar külügyminiszter római utazása és Ciano gróf albániai útja elhalasztották a dolgot.

Repülőszerencsétlenség érte

Károlyi Adám grófit

Londonból jelentik: Sandown közelében lezuhant egy repülőgép, amelyet Károlyi Adám gróf vezetett. A gépen a 22 éves grófn kívül kísérője ült. A repülőgép az esés következtében kigyulladt és Károlyi Adám gróf súlyos égési sebeket, míg kísérője lábtörést szenvedett. A szerencsétlenség oka egyelőre ismeretlen. A fiatal gróf angol állampolgár.

Csökken az árvízvesztély Janában

Pekingből jelentik: Az árvíz következtében Tientsin és Sangháj között megszakadt az összeköttetés. Az éjszakai jelentések beszámolnak arról, hogy hétfőn délután az árvíz sújtotta területek fölött elálltak az esőzések és a felhők széjjeloszlottak. Ennek következtében remélhető, hogy az árvíz nem fokozódik és lassan megkezdődik a víz csökkenése.

Megjelent

a magyarországi zsidótörvény végrehajtási utasítása

Budapestről jelentik: A hivatalos lap augusztus 22-iki száma közli a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról szóló törvény végrehajtási utasítását. A rendelkezés első szakaszai kiterjednek a zsidóknak nem tekinthető személyek igazolására, majd a zsidók közé tartozás körülményeinek igazolására, az ügyvédi, az orvosi, a mérnöki, a sajtó, a színi és filmművészeti kamarákra és a visszacsatolt területekre vonatkozó különleges kérdésekre. Ez év október 15-ig minden olyan munkaadónak, aki üzemében értelmiségi munkásokat foglalkoztat, be kell jelenteni azok származási adatait és illetményeiket fel kell tüntetni. A kormánybiztos az adatok feldolgozása után megadja a törvény végrehajtásához szükséges utbaigazításokat, a munkaadók azonban, az utbaigazítás bevétele nélkül is haladéktalanul meg kell, hogy tegyék a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket.

Az időszakos lapokkal kapcsolatosan a törvényrendelet úgy intézkedik, hogy 1939. október 1. után időszakos lap felelős szerkesztője, kiadója, főszerkesztője, szerkesztője, nyomdai szerkesztője, vezércikkírója, kül- és belpolitikai rovatvezetője zsidó nem lehet, sőt ha a lap kiadója zsidó, úgy a lap engedélye október 1-től hatályát veszti. Ezek a rendelkezések nem vonatkoznak az olyan lapokra, amelyek a lap címét követő sorban „zsidó-lap” megjelölést feltűnő módon alkalmazzák.

A színházakkal és filmfelvevő vállalatokkal kapcsolatban a végrehajtási utasítás úgy intézkedik, hogy a színházak igazgatója és olyan alkalmazottja, aki a színház szellemi és művészeti részét irányítja, zsidó nem lehet.